

INNKALLING TIL ORDINÆRT MØTE I SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

TID: **ONSDAG 30.MAI 2018 kl. 19.00**

STED: Sola menighetssenter, Soltunveien 6, Sola sentrum

TIL:

Ræge MR	Karim Saffaran (leder)
Ræge MR	Trine Tjelta (<i>forfall</i>)
Sørnes MR	Petter Rønnevik (nestleder)
Sørnes MR	Torleif Oftedal
Tananger MR	Olav Kylland
Tananger MR	Helga Frøyland (<i>forfall</i>)
Sola MR	Harald Velde
Sola MR	Trygve Tjora
Sola kommune	Ole Andreas Gundersen (H)
Stavanger biskop	Morten Sandland (sokneprest i Sola) (<i>forfall</i>)

Sakliste sendes også til orientering til:

Øvrige prester
Daglig ledere i menighetene

Vennligst gi beskjed til kirkevergekontoret snarest dersom du er forhindret fra å møte, slik at vi kan få kalt inn vararepresentant i tide.

E-post: post@sola.kirken.no evt Servicetorget tlf 51755370

Eventuelt forfall bes også meldt umiddelbart direkte til respektiv vararepresentant.

Åpningsord: Kirkevergen

SAKLISTE:

FR-sak 18/18 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 30.05.2018

FR-sak 19/18 Godkjenning av møtebok fra møte 21.03.18

FR-sak 20/18 Informasjon, skriv og meldinger

FR-sak 21/18 Endelig godkjenning av revidert årsregnskap 2017 for Sola kirkelige fellelsråd

FR-sak 22/18 Regnskapsrapport januar – april 2018

FR-sak 23/18 Budsjettprosess 2019 – innspill til Sola kommune

FR-sak 24/18 Framtidig forvaltning av Tananger kapell – plan for videre avklaring

FR-sak 25/18 Godkjenning av nye gravfelter L og M på Tananger kirkegård – søknad til Stavanger biskop

FR-sak 26/18 Plan og strategi for Sola kirkelige fellelsråd 2018 – 2021 – endelig behandling

FR-sak 27/18 Eventuelt

SAKLISTE:

FR-sak 18/18 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 30.05.2018

SAKSINFORMASJON

Innkalling og sakliste er utsendt på E-post 23.05.18 til fellesrådets medlemmer og varamedlemmer. Innkalling, sakliste og saksforelegg med vedlegg er lagt ut på www.sola.kirken.no fredag 26.05.

Forslag til
VEDTAK:

Innkalling og sakliste til møte 30.05.2018 godkjennes

FR-sak 19/18 Godkjenning av møtebok fra møte 21.03.18

SAKSDOKUMENT

Utkast til møtebok fra fellesrådets møte 21.03.18 følger vedlagt sammen med innkalling og saksforelegg. Referat / møtebok fra fellesrådets møter legges ut på www.sola.kirken.no etter at møteboken er formelt godkjent i neste møte.

Forslag til
VEDTAK:

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 21.03.18 godkjennes.

FR-sak 20/18 Informasjon, skriv og meldinger

- a. Nye KA-rundskriv siden forrige møte:
01/18 Likestillings- og diskrimineringslovgivningen
KAs rundskriv er tilgjengelige på: <http://www.ka.no/nyheter/rundskriv>
- b. Status på tilsettingssaker og personalsituasjon
- c. Status på div. vedlikeholdsarbeider kirkebygg - vaktmesterfunksjonen
- d. Vedr endring av kirkerommet i Sørnes kirke – arbeidet utføres sommeren 2018
- e. Gravplassforvaltning 2018
 1. Høy aktivitet januar – mai 2018 (68 gravlegginger jan-mai)
 2. Opprydding i Ecclesia gravplassprogram
 3. Kurs og kompetanse
- f. KAs arbeidsgiverkonferanse Stavanger 03.05.18 – deltakelse fra Sola kirkelige fellesråd
- g. E-post 18.05.18 fra Stavanger bispedømmekontor vedr. *Ny kirkeordning: Invitasjon til informasjonsmøter om høringen*
- h. Ny Sola kirke 49041 – høring forprosjekt 16.04.18
- i. Skriv 23.03.18 fra Stavanger biskop - Utvida fullmakt til godkjenning av vigsler utanfor kyrkja

Forslag til
VEDTAK:

Fellesrådet tar framlagte skriv og informasjon ellers til orientering.

FR-sak 21/18 Endelig godkjenning av revidert årsregnskap 2017 for Sola kirkelige fellestråd

SAKSDOKUMENTER

Økonomiske oversikter 2017

Revisjonsberetning fra Rogaland Revisjon IKS

SAKSFORELEGG

Sola kirkelige fellestråd behandlet årsregnskapet 2017 i møte 21.03.2017 under sak 16/2018 og gjorde følgende vedtak:

- a. *Fremlagte foreløpig driftsregnskap med tilhørende balanse godkjennes under forutsetning av positiv revisjonsberetning.*
- b. *Mindreforbruk 2017 på kr. 215 235 disponeres på følgende måte:*

<i>Tillegges disposisjonsfond</i>	<i>kr 155 235</i>
<i>Juridisk bistand ifm (eiendomsoverdragelse)</i>	<i>kr 60 000</i>
<i>Totalt</i>	<i>kr 215 235</i>
- c. *Sola kirkelige fellestråd finner ikke rom for å sette av de nødvendige midler til rengjøring og reparasjon av orgelet i Sola kirke nå.*

Administrasjonen har ingen ytterligere kommentarer til driftsregnskap 2017 ut over det som ble lagt fram til fellesrådets møte 21.03.2018.

Revisjonsberetning fra Rogaland Revisjon IKS vil bli lagt fram i møtet.

Forslag til
VEDTAK:

På grunnlag av utstedt revisorberetning godkjenner fellesrådet endelig årsregnskapet for 2017.

FR-sak 22/18 Regnskapsrapport januar – april 2018

SAKSDOKUMENTER

Regnskapsrapport per 30. april 2018

SAKSFORELEGG

Regnskapet per 30. april viser et mindreforbruk på kr 6 000 i forhold til periodisert budsjett. Det er da korrigert for periodisering av lønnsreservendelen av tilskuddet fra kommunen.

Kirkeadministrasjon:

Kirkeadministrasjon har et mindreforbruk på kr. 118 000 per 30. april og det forventes budsjettbalanse. Et merforbruk på kr. 116 000 på avgifter, gebyrer og lisenser skyldes jevn periodisering av enkelte kostnader som er kostnadsført for hele året, og det forventes at denne posten vil gå i balanse ved utgangen av året. Tilskudd fra kommunen viser en merinntekt per april på kr. 232 000. Vi kommer tilbake til en nærmere muntlig gjennomgang av dette i møtet.

Kirker:

Kirker har et merforbruk per 30. april på kr. 149 000. Dette skyldes merforbruk på energi (kr. 75 000) og vedlikehold/inventar og utstyr (kr. 48 000) samt noe merforbruk på lønn og sosiale kostnader (totalt kr. 30 000).

Kirkegårder:

Kirkegårder har et merforbruk per 30. april på kr. 23 000.

Sola menighetsblad:

Menighetsbladet har et merforbruk på kr 35 000 per 30. april. Det er hittil trykt 3 av 5 nummer, og på grunn av periodiseringen av budsjettet forventes det derfor ikke noe vesentlig merforbruk totalt for 2018.

Vielser Ruinkirken:

Et mindreforbruk per 30. april på kr 68 000 skyldes lite aktivitet hittil i år samtidig som mange av vielsene utover sommeren allerede er fakturert og inntektsført.

Forslag til

VEDTAK:

Fremlagte driftsrapport per 30. april 2018 for Sola kirkelige fellesråd med kommentarer tas til orientering.

FR-sak 23/18 Budsjettprosess 2019 – innspill til Sola kommune

SAKSDOKUMENTER

Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke (Se: <http://lovdata.no/for/sf/fa/ta-20030925-1215-004.html#4-1>)

Budsjettsskriv for 2018 fra Sola kirkelige fellesråd til rådmann, Sola kommune, 09.06.2017

BUDSJETTRUNDSKRIV 18.04.2018 BUDSJETTRUNDSKRIV VEDRØRENDE ÅRSBUDSJETT 2019 OG

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2019-2022 fra rådmann og økonomisjef Sola kommune

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2019-2022, FRAMDRIFTSPLAN – Sola kommune

Skriv fra kirkevergen 08.03.2018 til menighetsrådene vedr *Budsjettprosessen 2019 for Sola kirkelige fellesråd*

Budsjettinnspill 2019 fra Tananger, Sørnes, Sola og Ræge MR

SAKSFORELEGG

A. Innledning

Fellesrådet skal årlig sende inn budsjettforslag til Sola kommune for kommende budsjettår. Forslaget inneholder en redegjørelse over relevante utgifter for å gjennomføre de aktiviteter som er omtalt i kirkelovens § 15 første og tredje ledd. Det skal også synliggjøre behovet for prioriterte midler til kirkelige tilbud og aktiviteter i menighetene. Formålet med fellesrådets stillinger er å sikre gode og forutsigbare menighetstilbud og tjenester i de lokale menighetene, der menighetsrådenes strategi og utøvende virksomhet skal gjennomføres. Fellesrådet er avhengig av et stabilt nivå kommunens rammetilskudd for å kunne opprettholde kontinuitet og forutsigbarhet for Den norske kirke i Sola.

B. Rammetilskudd 2018 fra Sola kommune

Kommunens økonomiavdeling tok i 2014 i bruk ny modell for beregning av rammetilskuddet til Sola kirkelige fellesråd. Budsjettsskriv mottatt 23.01.2018 fra Sola kommune gav fellesrådet den endelige tilskuddsrammen. Samlet budsjettert tilskudd til Sola kirkelige fellesråd i 2018 fra Sola kommune er kr. 12 990 000 og ble fastsatt under Sola kommunestyres budsjettbehandling 14.12.2017 under sak 23/2017 HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2018 - 2021 OG ÅRSBUDSJETT 2018.

Tilskudd 2018 er som følger:

Tekst	Beløp
Videreføring av tilskudd til Sola kirkelige fellesråd 2017	13.399.000
Reduksjon budsjetttramme	-400.000
Faktisk helårseffekt av lønnsoppgjør 2017 inn i 2018	454.000
Sum tilskudd 2018 før fradrag mva-kompensasjon	13.453.000
Mva-kompensasjon 2018 (fratrullet menighetenes andel på kr. 230.000 og indeksregulert)	-463.000
Sum tilskudd til utbetaling i 2017 til Sola kirkelige fellesråd	12.990.000

Sola kirkelige fellesråd vil i tillegg få kompensert reelle utgifter til lønnsoppgjør 2018, samt utgifter til reguleringspremie og AFP i 2018. Dette vil bli dekket av avsatt reserve på kr 887.000.

I samlebevilgning formål kirke har kommunestyret i tillegg avsatt følgende investeringsmidler for 2018, relatert til kirkebygg og gravlundforvaltning:

Samlebevilgning formål kirke kr. 1.700.000 inkl. mva. som inneholder følgende:

Prosjekt 59634 Kirkegård/gravplass (årsbev.): kr 900.000

Prosjekt 59641 Sola kirkegård, planverk og arkeologisk utgravning: kr 800.000

Prosjekt 49041 Ny kirke Sola sentrum kr 3.000.000 inkl. mva.

Disse prosjektmidlene skal forvaltes i tett samarbeid med Sola kommunes prosjektledelse.

Rammetilskuddet fra kommunen har som vanlig innarbeidet årlig kompensasjon for lønns – og pensjonsmerutgifter. Denne lønns- og pensjonsreserven er for 2018 estimert til kr 887 000. Ordningen med kompensasjon for tariffhjemlede lønnsjusteringer har i mange år vært en fast avtale mellom Sola kommune og fellesrådet.

Det er heller ikke i Sola kommunes rammetilskudd for 2018 innarbeidet kompensasjon for generell prisstigning for driftsbudsjettet. Dette er en del av kommunens pågående innsparingstiltak. Tilskuddet for 2018 har fått et generelt kutt på kr 400.000 i forhold til 2017.

C. Andre inntekter

Sola kirkelige fellesråds budsjett vil for 2018 ha følgende andre inntekstposter:

1. Tilskudd på kr. 620 000 fra Den norske kirke (via Stavanger BDR) til diakoni og undervisning.
2. Refusjon på kr. 96 000 fra Tananger menighet, som betaling for fellestjenester i Tananger kirke knyttet til menighetens barnehage/SFO, jfr. FR-sak 05/2014.

Inntekter fra egenbetaling for eksterne vielser på kr. 100 000 disponeres på eget fond og forvaltes ihht. fellesrådets fastsatte retningslinjer (FR-sak 11/2009). Uttak blir belastet fellesrådets regnskap og gjort opp ifm årsavslutning.

Det er heller ikke i 2018 innført ordning med festeavgifter (graver) i Sola kommune. Ihht. *gravferdslovens § 21 Vedtekter og avgifter* er det den lokale kommune som kan fastsette bl.a. festeavgifter på graver etter forslag fra kirkelig fellesråd. Sola kommune er en av svært få kommuner i Rogaland som ikke har etablert festeavgift på gravplassene. Det er imidlertid en viss dialog mellom kirkevergen og Sola kommune om saken.

Disse rammene vil være utgangspunkt for fellesrådets forberedelse til budsjett 2019-arbeidet.

D. Sola kommunes framdriftsplan for budsjettprosessen 2019 – fellesrådets ansvar

Sola kirkelige fellesråd har innsendingsfrist tirsdag 12. juni for sitt budsjettsskriv vedr. budsjett 2019. Formannskapetets behandling av Handlings – og økonomiplanen 2019 – 2022 (HØP) er 20. og 21. november, og kommunestyret gjør endelig budsjettvedtak under behandlingen torsdag 13. desember 2018.

Sola kirkelige fellesråd behandler sine prioriterte saker og rammeforslag til tilskudd 2019 fra Sola kommune i sitt møte 30.05.18 og utformer sitt formelle budsjettsskriv til kommunen ut fra fellesrådets vedtatte prioriteringer.

E. Fellesrådets innspill til Sola kommunes HØP 2018 – 2021 hadde følgende prioriteringer
(tekst del ikke tatt med):

Tiltak	2018	2019	2020	2021
Drift				
<i>100 % stilling som ungdomsarbeider/ungdomsdiakon</i>	<i>650 000</i>	<i>650 000</i>	<i>650 000</i>	<i>650 000</i>
<i>Økning av vedlikeholdsreserve kirkebygg</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>
Sum tiltak drift	950 000	950 000	950 000	950 000
Investeringer				
<i>Utsifting av vinduer i kafélokalene, Tananger kirke</i>	<i>150 000</i>			
<i>Fortsatt fornyelse av kirkerom, Sørnes kirke</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>		
<i>Reparasjon/impregnering av murvegger, Sola kirke</i>				<i>700 000</i>
<i>Reparasjons- og rehabiliteringsarbeider, Tananger kapell</i>				<i>3 500 000</i>
Sum tiltak investeringer	650 000	500 000	0	4 200 000

F. Menighetenes innspill til fellesrådets budsjett drøftinger

Menighetsrådene ble i skriv 08.03.2018 anmodet om å komme med sine innspill til fellesrådets budsjettprosess for 2019 innen fredag 11. mai. Alle rådene har levert sine forslag, og det vises til respektive innspill.

Oversikt over innspillene fra menighetene:

Ræge menighet:

- Høytalere til kirketorg for overføring fra kirkerom kr. 50.000
- Rullestolrampe, kjellerinngang kr. 10.000
- Ny heis kr. 400.000
- Ungdomsleder kr. 250.000
- Øke musikalsk leder fra 20% til 40% kr. 130.000
- Inventar, fremtidig Byggetrinn 2 kr. 100.000
- Foldevegger, fremtidig Byggetrinn 2 ?

Sola menighet:

- Innvendig vedlikehold, PC kr. 30.000
- 20% finansiering konfirmantansvarlig kr. 120.000

Sørnes menighet:

• Ungdomsarbeider 50%	kr. 300 000
• Reparasjon og impregnering av tak/yttervegg	?
• Fortsatt oppussing av kirkerommet	kr. 1 000 000

Tananger menighet:

• Møbler, kirketorg/menighetssal/kirkestue	kr. 38 000
• Prosjektorer til kirkerommet	kr. 115 000
• Øke kantorstilling fra 50% til 100%	kr. 300 000
• Utsifting av vinduer i kafélokalene	kr. 150 000

Det er i fellesrådets forhold til og samarbeid med Sola kommune viktig å årlig vurdere og ta med seg tidligere års innspill og behov for midler, i tillegg til de løpende driftsmidlene virksomheten er avhengig av for å opprettholde nåværende drifts – og aktivitetsnivå i menighetene.

Kirkevergen anbefaler overfor fellesrådet at det tar utgangspunkt i dette samt i menighetsrådenes innspill når det skal drøfte hvilke behov og tiltak som bør prioriteres overfor Sola kommune. Fellesrådet har gjennom flere år signalisert behovet for friske midler fra Sola kommune til nyoppretting av stilling(er), og det vil være viktig at behovet er redegjort for på en grundig måte.

G. Kirkevergens innspill til fellesrådets budsjett-drøftinger

Det er fellesrådets ansvar å holde kommunens ledelse, administrasjon og politikere godt orientert om hva som er Sola kirkelige fellesråds ønskede prioriteringer og behov i årene framover. Det gjøres først og fremst gjennom det årlige budsjettsskrivet som blir en del av rådmannens totale forslag til handlings – og økonomiplan (HØP) for kommende år. På denne måten gis kommunens administrasjon og politikere et godt grunnlag for å vurdere størrelsen på tilskuddsrammen til kirkelig fellesråd kommende år.

Fellesrådet og menighetsrådene skal på sin side også være kjent med kommunens økonomiske situasjon og forventninger til service og effektivisering samt Kirkerådets tilskudd via Stavanger bispedømmeråd (undervisning, diakoni og trosopplæring) og nødvendige egne prioriteringer som alltid vil viktige faktorer.

Kirkevergen anbefaler at fellesrådet prioriterer oppfølging av tidligere års innspill til Sola kommune også for budsjettåret 2018 og videre. Det vil være viktige signal å fastholde prioriterte behov. Kirkevergeadministrasjonen vil nok alltid ha stor oppmerksomhet rettet mot behovet for tilstrekkelig vedlikeholdsmidler fordi vedlikehold av kirkebygg er ett av fellesrådets viktige ansvarsområder.

1. Innspill til ønsket / behovet for midler til ny stilling (ungdomsdiakon)

Fellesrådet har i flere år prioritert ønsket om nye, friske midler til å kunne opprette en ny varig stilling som ungdomsdiakon / arbeid blant barn og unge i hele Sola kommune. Det bør vurderes om tidligere budsjettssignal skal følges opp også for 2019 og videre.

2. Økende behov for vedlikeholdsmidler av kirkene i Sola

Storparten av Sola kirkelige fellesråds driftsbudsjett består i forvaltningen av totalt 5 kirkebygg. Det er utfordrende budsjettmessig å alltid forsøke å prioritere disse kostnadene innenfor

nøkterne økonomiske rammer. Soknekirkene i Sola er relativt nye: Tananger kirke 2002, Ræge kirke 2009, Sørnes kirke 1977 - rehabilitert og påbygget i 2012.

Vi erfarer fra år til år at nyere og moderne kirkebygg med avanserte tekniske installasjoner må ha jevnlig service, vedlikehold og oppgradering. Dette medfører økende varige driftskostnader på kirkebyggene, også fordi vi som byggforvaltere er prisgitt gjeldende priser i dette markedet. Behovene til faglig kompetanse er klart større enn før, og det er verdifullt at fellesrådet i 2016 fikk midler til og kunne tilsette en felles, ambulerende vaktmesterfunksjon som både forestår løpende forvaltning av kirkebyggene samt ta ansvar for enklere vedlikehold. Stillingen ble besatt fra 01.06.2016, og forventningene til denne nye, oppgraderte vaktmesterfunksjonen i Solakirkene er blitt oppfylt.

Fellesrådet mottok tidligere gjennom en del år et årlig øremerket tilskudd på kr 200 000 fra Sola kommune, - den såkalte "vedlikeholdsreserven". Dette var viktige vedlikeholdsmidler for å kunne møte faste driftsutgifter, serviceavtaler samt enkelt vedlikehold av kirkene. I forhold til antall bygningsvolum / m² er denne rammen reelt sett alt for lav i forhold til å ivareta et planmessig og forsvarlig vedlikehold av de 5 kirkebyggene, og dekker ikke de reelle behovene. I de senere årene er disse midlene innbakt i det totale rammetilskuddet. Fellesrådet har i perioden 2010 – 2017 prioritert bruk av fondsmidler og regnskapsmessig overskudd for å klare å vedlikeholde kirkebyggene på en forsvarlig måte og unngår antakelig store framtidige uventede vedlikeholdskostnader. Fellesrådet bør årlig budsjettere med 500 000 – 600 000 kr. i vedlikeholdsbudsjett for kirkene. Fellesrådet bør derfor anmode Sola kommune om et økt årlig tilskudd på kr. 300 000 (jfr. Budsjettsskriv 02.07.15 / 23.06.2016 og 09.06.17 til Sola kommune) til vedlikehold og oppgradering av kirkebyggene.

3. Konkrete vedlikeholdsbehov kirkebygg

A. Mangel-/reklamasjonssaker på rehabiliteringsarbeidene i Sørnes kirke

Kirkevergen har over flere år holdt kontakt med Sola kommune avd. eiendom ang. rehabiliteringsprosjektet på Sørnes kirke og de mangel-/reklamasjonssakene som Sola kommune har overfor firmaet som hadde hovedentreprisen. Fellesrådet har et sterkt ønske om å få avslutte disse arbeidene og bli ferdig for alltid med bl.a. de endeløse lekkasjeproblemene, som dessverre ikke ble eliminert ifm de store tilbyggs – og rehabiliteringsarbeidene 2012-2013. Juridisk og prinsipielt oppfatter kirkevergen at det må være Sola kommune som formelt følger opp og avslutter saken overfor byggefirmaet. Av formelle reklamasjonsgrunner har det også vært usikkert om det ville være tjenlig å sette inn tiltak utført av andre byggefirma før reklamasjonen formelt er løst.

Bygget hadde ikke lekkasjer i taket i menighetsalen i perioden desember 2016 til medio mai 2017. Det har det imidlertid nå nylig lekket ned vann igjen gjentatte ganger etter det.

B. Kostnadsestimat for resterende ytre murarbeider Sørnes kirke

Kirkevergen er godt kjent med at det fremdeles gjenstår noe arbeider på mursteinveggene på Sørnes kirke. Det gjelder først og fremst vestveggen ut mot parkeringsplassen som er det gjenstående viktige vedlikeholdsarbeidet. Her er det ikke gjort noe vedlikehold siden byggeår (1977) Kirkevergen foreslår at disse tiltakene utsettes til 2019, i håp om at lekkasjeproblemene ellers er avklart (jfr. pkt. A), slik at alt arbeid som gjenstår kan tas på en gang..

Fellestrådet hadde pr. 31.12.2017 kr. 334 000 igjen av øremerket tilskudd fra Sola kommune 2014/2015 som skal brukes til ulike tetningsarbeider. Det er imidlertid viktig å få fagmessig avklart hvor og på hvilken måte dette skal gjøres.

C. Behov for utskifting av vinduer i kafeen mellom Tananger menighetsbarnehage og Tananger kirke

En god del av disse vinduene er punktert og vinduskarmer har råteskader. Det er nå behov for at dette vedlikeholdsbehovet løftes fram og settes på prioritert plass.

Estimert kostnad (2017-pris):

kr. 150 000

D. Tilstandsrapport for Sola mur – og steinkirke

Nåværende Sola kirke skal når ny kirke er bygget i Sola sentrum være en seremonibbygg, dvs. omgjøres til kapell til bruk for alle typer begravelsesseremonier, vielser osv. Det er derfor viktig å vedlikeholde bygget godt for mangeårig framtidig bruk.

Kirkevergen har høsten 2015 og våren 2017 drøftet kirkebyggets tilstand med tanke på murer og fuger. Rådgivningsfirmaet Boye & Waage sammen med murmesterfirmaet Garpestad og Gaausland AS har avgitt råd om nødvendige tiltak (se vedlegg til saken). Noe av bakgrunnen for dette arbeidet er bl.a. lekkasjer i taket i våpenhuset, sprukne ytre fuger, diverse saltutslag på innerveggene i Sola kirke mv.

Følgende tiltak anbefales:

Veggene utvendig på kirken må høytrykkspyles med varmt vann og høytrykk for å rengjøre overflatene og få løsnet dårlige fuger.

Fugene må meisles opp der hvor de er dårlige, og erstattes med fuger som ikke har så sterk mørtel som mangen av de gamle reparaasjonene er utført med. Dette er for å forebygge riss og sprekker i fugene på grunn av for sterk mørtel.

Det anbefales også å imregnere overflatene til slutt med Surfapro eller lignende, for å hindre vanngjennomtrenging i fugene.

Priskalkyle på: Stelling, Spylling, meisling og refuging, sammt imregnering av veggene.

Kr. 680 000,- eks.m.v.a.

Estimert kostnad pris (tiltak foreslås utført 2021/2022):

kr. 700 000

E. Tananger kapell

Som hastetiltak våren 2015 ble det montert skiferfangere på begge sider av hovedtaket fordi det hadde sklidd ned takskifer i bakken med stor fart. Dette utgjorde en høy risiko for forbipasserende, og som ansvarlig byggforvalter måtte det igangsettes umiddelbare tiltak. Sola-firmaet *Tredjemann AS* (byggkonsulent Knut Georg Nilsen) leverte på bestilling fra kirkevergen høsten 2015 en tilstandsrapport for Tananger kapell. Estimert 2015 - kostnad for nødvendige

reparasjons – og rehabiliteringsarbeid ble beregnet til kr. 3,0 mill.kr. Erfaringsmessig fører de aller fleste rehabiliteringsprosjekter på kirkebygg og andre offentlige bygg til betydelige merkostnader som ofte er svært vanskelige å forutse og beregne før rehabiliteringsarbeidene starter opp.

På bakgrunn av disse vurderingene har Sola kirkelige fellesråd i 2016 igangsatt en prosess overfor Tananger menighet og Sola kommune for å utrede muligheten til å avvikle og rive Tananger kapell. Siden den nye kirken i Tananger ble vigslet og tatt i bruk i 2002 har den gamle trekirken fra 1879 knapt hatt noen kirkelige funksjoner. Det har kun vært årlig noen få vielser og i sjeldne tilfeller begravelser. Kirkevergen har de siste 8-9 årene leid ut kapellbygget til en lokal eritreisk ortodoks menighet på søndagene. Inntektene for denne utleien dekker en del av strømkostnadene. Det er tidligere gjort noen forsøk av kirkevergen på å stille kapellbygget til lokal disposisjon for kulturarrangementer, uten at det har blitt aktuelt. Denne type bruk begrenses også av at kapellet ligger tradisjonelt plassert på den gamle delen av Tananger kirkegård.

Tananger kapell er et såkalt listeført kirkebygg hos Riksantikvaren. Det er ikke mulig å på egenhånd fatte vedtak om rivning. Kirkevergen har i 2016 og 2017 hatt flere møter med KAs ekspert på gamle kirkebygg, og har også orientert Tananger MR om saken. Rådet bekreftet for sin del under MR SAK 18/18 Framtidig forvaltning av Tananger kapell at kapellet ikke har hatt noen kirkelig funksjon for menigheten siden 2002, da den fikk nytt kirkebygg, og har anmodet fellesrådet om å utrede muligheter for alternativt bruk.

Ved et eventuelt rivningsvedtak og - godkjenning er det selvsagt en forutsetning at altertavlen og alle andre verneverdige gjenstander i kapellet bevares og gis en verdig framtidig forvaltning.

Kirkevergen foreslår at en eventuell framtidig kostnad til reparasjon av taket planlegges til 2021 – 2022, men ser ikke bort fra at akutte lekkasjer i tak kan tvinge byggforvalter Sola kirkelige fellesråd å måtte ta slike arbeider før. Det utarbeides i 2018 en ny tilstandsanalyse av kapellbygget av OPAK AS i regi av KA, som vil gi oppdaterte kostnadsoverslag for nødvendige og ønskede reparasjonsarbeider mv.

Sola kirkelige fellesråd behandler for øvrig 30.05.18 i egen sak plan for avklaring av framtidig forvaltning av Tananger kapell.

Estimert kostnad:

kr. 4 000 000

4. Oppgradering av IKT-systemer og innføring av elektronisk arkiv.

Sola kirkelige fellesråd har siden 2012 kjøpt drift av IKT-systemer fra Kirkedata. Dette omfatter nødvendige kontorstøttesystemer og drift av kirkelig programvare som dekker områder som gravlundsforvaltning, kirkebokføring etc. I dette ligger det ingen godkjent løsning for elektronisk arkiv og heller ikke oppdaterte og tidsriktige systemer for saksbehandling.

Den norske kirke opprettet i 2013 selskapet Kirkepartner som skal tilby alle enheter i Den norske kirke alle nødvendige IKT-tjenester, herunder også elektronisk arkiv og saksbehandlingsløsninger. Administrasjonen har i flere omganger vært i møter med Kirkepartner og mottatt tilbud derfra på

drift av våre IKT-løsninger. Dette har i alle tilfeller vist seg å ha en for stor kostnad til at det har blitt vurdert som realistisk å kunne innføre.

Våren 2017 kom også Agrando, som per i dag leverer mange av våre basissystemer for behandling av data om frivillige, arrangementer, kirkebokføring og gudstjenestepanlegging osv. med et tilbud om saksbehandlingssystem med godkjent elektronisk arkiv. Systemet bygger på Agrandos Saksbehandler som det ble sagt skulle få en vesentlig oppjustering mht brukervennlighet og funksjonalitet. Denne oppgraderingen har ennå ikke kommet, og Agrando har heller ikke kunnet si noe konkret om når denne vil foreligge.

På denne bakgrunn har kirkevergen sammen med 7-10 andre fellestrådsadministrasjoner i Rogaland sjekket ut andre mulige løsninger for elektronisk arkiv og drift av IKT. Vi har hatt kontakt med Atea (driftsleverandør) og Acos (leverandør av elektronisk arkiv) og har fått tilbud om drift og saksbehandlingssystem med elektronisk arkiv som funksjonelt tilsvarer Kirkepartner sine løsninger, men som prismessig kommer gunstigere ut. Alle detaljer i dette arbeidet er ikke avklart, og det gjenstår fortsatt en del avklaringer, men flere av de øvrige fellestrådsadministrasjonene som har vært med i dette arbeidet så langt er positive til en slik løsning.

Sola kirkelige fellestråd vil uansett hvilken løsning som velges måtte inngå nye avtaler eller utvide eksisterende avtaler vedr. drift av IKT og framover, og dette vil ha en kostnad ut over det som per i dag budsjetteres til dette formål. Inkludert i dette er behovet for å formelt skaffe fellestråd – og menighetsadministrasjonene en offentlig godkjent digital arkivordning (NOARCK 6), som virksomhetene ikke har i dag. Det er påtrengende nødvendig å få dette på plass som fort som mulig, og det må når elektronisk arkiv etableres også legges ned ressurser i form av kurs og opplæring for å etablere en sunn og lovlig arkivkultur i våre administrasjoner.

Estimert årlig kostnad:

kr. 200.000

5. Opparbeidelse av minnelund på Sola kirkegård

Kirkevergen og Sola kommune har gjennom en del år mottatt et økende antall henvendelser fra publikum i Sola med spørsmål om det er mulig å benytte seg av urnegravlegging i minnelund, både såkalt navnet minnelund og anonym gravlegging. Dette er for lengst etablert på gravplasser både i Stavanger og Sandnes, og det er høyst forståelig at det etterspørres også i Sola.

Det ble i 2016 blitt igangsatt et arbeid med dette for å klargjøre ønskede arealer helt øst på Sola kirkegård. Dette arbeidet har stoppet noe opp, både pga. at det er tidkrevende å få avklart med arkeologiske myndigheter om det på planlagt areal må foretas arkeologiske utgravninger, og om det faktisk er mulig at arealet kan frigjøres til dette formålet. Det settes videre i 2018 i gang et reguleringsplanarbeid for hele kirkegårdsområdet. Dette gjelder ikke minst det frigitte området (gammel gård) mellom Nordsjøveien og sør til de ferdigstilte gravplassarealene på østligste del. I dette området er det bl.a. også noen gamle reguleringsbestemmelser som må omgjøres, for at hele området kan klargjøres til gravlegging i årene som kommer. Reguleringsarbeidet vil ta opp mot 1 ½ år, og videre opparbeidelse vil ta 1-2 år med prosjektering og utførelse.

Kirkevergen er av bestemt oppfatning at Sola kirkelige fellestråd som gravplassforvaltning sammen med Sola kommune bør framskynde klargjøring av minnelund til 2019, for å kunne

imøtekomme kommunens innbyggere på dette viktige feltet. Stadige henvendelser om det er minnelund på kirkegårdene i Sola bekrefter dette, og det er fra gravplassforvaltningen side veldig beklagelig å stadig måtte skuffe folk med at vi ikke har etablert minnelund.

I lys av byggestart av ny kirke i Sola sentrum kommer kirkevergen i 2019 til å legge fram sak om framtidig bruk og forvaltning av nåværende Sola kirke til behandling i Sola kirkelige fellesråd, for videre godkjenning hos Stavanger biskop. Dette vil både omhandle navneendring samt avvigsling av det nåværende kirkebygget fra soknekirke. Det vil bety at bruksstatus kan bli som tilsvarende Eiganes og Tjensvoll kapeller i Stavanger, der alle typer tros – og livssynsamfunn kan avholde sine gravferdsseremonier. Sola menighet som eier og bruker nåværende Sola kirke skal flytte til Sola sentrum når den nye kirken er ferdigstilt, og kommer ikke til å bruke dette bygget til sitt menighetsarbeid lenger.

Kirkevergens vurdering er at å etablere en minnelund på et sentralt sted like ved nåværende Sola kirke, dvs. nær seremonistedet vil være gunstig for alle som ønsker å benytte seg av denne type gravlegging. Så vil det være betryggende å kunne arbeide videre med en større urnelund i østre del av Sola kirkegård med tanke på kommende tiårs gravleggingsbehov.

Arealet som er aktuelt å bruke som minnelund ligger rett sør for kirkebygget og like øst for menighetsalen (se vedlagt oversiktskart). Dette området ble brukt til gravlegging av okkupasjonsmakten under 2.verdenskrig (1940 – 45), men ble ryddet mot slutten av krigen. Området er på om lag 400 m² og vurderes som godt tjenlig til minnelund med urnegravlegging. Kirkevergen vurderer det som uproblematisk at dette området tas i bruk til vanlig gravlegging, nærmere 75 år etter 2.verdenskrig.

En minnelund bør etableres som et godt sted å komme til for sørgende og pårørende. Det må etableres et felles sted / monument / innretning der alle som har urnegrav kan få montert en navneplate, og det må være et felles sted det er lagt til rette for å legge ned blomster og tenne lys.

I forbindelse med dette utredningsarbeidet vil det også være aktuelt å etablere et egnet sted i nærheten av minnelunden for anonym gravlegging, dvs. nedsettelse av urne på et sted som er tilrettelagt for det, og som kun er kjent for gravplassmyndigheten. På et slikt sted skal det ikke monteres noen form for monument.

I tråd med etablert praksis mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellesråd bevilges denne type midler over kommunens eget budsjett under Samlebevilgning formål kirke, men forvaltningen av midlene og prosjekteringsarbeidet skjer i samarbeid med kirkevergen, på vegne av kirkelig fellesråd som gravplassforvaltning.

Estimert anleggskostnad:

kr. 400.000

F. Avsluttende kommentarer

Om lag 69 % av fellesrådets totale budsjettmidler er årlig bundet til personalrelaterte utgifter. Fellesrådet har lønnsansvar for 4 menighetsstaber samt stab på kirkevergekontoret og er svært opptatt av å opprettholde nåværende stillingshjemler. Det må alltid være viktig for fellesrådet å

oppretholde nåværende stillinger samtidig som rådets prioriteringer og ressursdrøftinger alltid må være rettet mot god og moderne ressursforvaltning.

Rådets grundig drøftinger av ønskede og nødvendige tiltak og investeringer for kommende budsjettår bidrar til en viktig bevisstgjøring i forhold til prioriteringer i det videre budsjettarbeidet og endelig budsjettvedtak.

Kirkevergen anbefaler derfor at det i budsjettskrivet til kommunen meldes forventede og realistiske kostnader for kommende år med tanke på en realistisk langtidsbudsjettering. Overfor Sola kommunes budsjettprosess ønsker derfor administrasjonen at det legges fram et oversiktlig forslag til langtidsbudsjett (2019 – 2022) for Sola kirkelige fellesråd.

Forslag til
VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd ber om at ordinær driftsramme fra Sola kommune for 2018 framskrives for 2018 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning.*
- b. *Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommune for 2018-2021:*
 1. *Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om at det settes av kr. 400 000 til etablering av navnet og anonym minnelund for urnegravlegging på Sola kommune, på foreslått ledig gravområde like sør for nåværende Sola kirke.*
 - 2.
 - 3.
 - 4.

FR-sak 24/18 Framtidig forvaltning av Tananger kapell – plan for videre avklaring

1. TIDLIGERE BEHANDLING

35/2016: Budsjettprosess 2017 – innspill til Sola kommune

2. SAKSDOKUMENTER

Kirkeloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1996-06-07-31?q=kirkeloven>

Rundskriv: Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø
02.05.2000 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-300-kulturminne-kirke/id278976/>

August 2015: Utarbeidet bygningsteknisk tilstandsrapport 2015 av Tredjemann AS

Kulturminneplan Sola kommune 2017 – 2027 del I og II

Del I:

<http://kart.sola.kommune.no/planarkiv/1124/6006/Dokumenter/Kulturminneplan%20Sola%20Del%20I%20Plandel.pdf>

Del II:

<http://kart.sola.kommune.no/planarkiv/1124/6006/Dokumenter/Kulturminneplan%20Sola%20Del%20Kulturhistorisk%20riss.pdf>

Brev 11.04.18 fra Tananger menighetsråd

Brev 17.04.18 fra Den eritreisk – ortodokse menighet i Rogaland vedr bruk av Tananger kapell

Svar i E-post 17.04.18 til den Eritreisk – ortodokse menighet i Rogaland fra Kirkevergen i Sola

Avtale om tilstandsanalyse, KA, 05.12.2017

3. SAKSFORELEGG

Kirkevergen redegjør med denne saken hva som er hovedtrekkene i historikken til og forvaltningen av kapellbygget fram til mai 2018, for å gi Sola kirkelige fellelsråd et godt bilde av Tananger kapell sin tilstand og situasjon.

a. Kort historikk

1879	<i>Ny Tananger kirke ble tatt i bruk. Dagens alder er altså 139 år.</i>
1947-49	<i>Bygningen ble oppmålt av arkitekt Gustav Helland, Stavanger</i>
1958- 59	<i>Sakristiet får et tilbygg i sør i 3 etasjer. Med lager, toaletter og bårerom i kjeller og kontorer, kjøkken og møterom i de øvrige etasjene. Arkitekt var Helland og Årreberg, Stavanger.</i>
1969	<i>Ny kirkeklokke</i>
1994- 1997	<i>Kartlegging av ytterkledning, vinduer og utvendig utsmykking.</i>
1999	<i>Fasaderehabilitering. Ytterkledning på vestveggen i skipet og nye vinduer her. Noe av fasaden på sakristiet er også rehabilitert.</i>
2002	<i>Kirka blir Tananger kapell da ny Tananger kirke blir innviet.</i>
2014	<i>Fellelsrådet ber om utredning av behov for rehabilitering av yttervegger og tak.</i>
2015	<i>Juni. Nye skiferfangere ble montert på hovedtaket (skipet). Disse var gjenbruk. De ble flyttet fra Sola kirke i samband med rehabilitering av taket på denne.</i>

(utdrag fra byggteknisk rapport 2015)

a. Eksisterende leieavtale

Det ble formalisert en utleieavtale våren 2010 med Eritreisk ortodoks menighet i Rogaland, med en årlig leie på kr. 25 000. Samme leiekontrakt er senere fornyet med en månedlig leie på kr. 2 500, dvs. 30 000 kr/år, og er senere ikke reforhandlet eller justert. Kontakten mellom menigheten som leietaker og Sola kirkelige fellelsråd som formell utleier har i alle år gått gjennom daglig leder / kontaktpersoner i Tananger menighet.

b. Registrering i KAs www.kirkebyggdatabasen.no

Tananger kapell ble som kirkebygg med inventar og utstyr registrert i 2010 i KAs www.kirkebyggdatabasen.no. Den er et forvaltnings- og dokumentasjonsverktøy for forvaltere av kirkebygg i Den norske kirke:

Kirkebyggdatabasen er et internettbasert forvaltningsverktøy for forvaltning drift og vedlikehold av den norske kirkes eiendommer, bygninger og inventar. Databasen benyttes av kirkeverger og andre offentlige aktører i kirkebyggforvaltningen. Kirkebyggdatabasen driftes og utvikles av KA og finansieres av Kirkedepartementet.

Opplysninger om kirkenes eiendomsforhold, vernetstatus, størrelse, byggeår, størrelse og form og materialbruk er registrert i Kirkebyggdatabasen. Kirkevergene kan selv registrere

bygningstegninger, inventarlistar, foto, dokumenter, følge opp energibruk, og registrere vedlikeholdstiltak.

Utvalgte opplysninger fra denne databasen er gjort tilgjengelig på nettstedet www.kirkesøk.no. Her kan man se hvor kirkene ligger i kart, sortere kirkene etter alder og finne kirker som har åpent om sommeren.

Se: <https://www.ka.no/kompetanseomrader/kirkebygg>

c. Utarbeidelse av byggeteknisk rapport 2015

Rådgivningsfirmaet *Tredjemann AS* (byggkonsulent Knut Georg Nilsen) leverte på bestilling fra kirkevergen høsten 2015 en tilstandsrapport for Tananger kapell. Den gav følgende sammendrag til kirkebyggsforvalteren Sola kirkelige fellelsråd:

Tananger kapell er i god stand. En grundig vask av fasadene og maling av utsatte deler vil bedre utsende og bevare kledningen. Den 136 år gamle bygningen lider litt av manglende vedlikehold. Et snarlig løft på vedlikehold vil hindre at mer alvorlige råteskader vil opptre. Nord- og vestveggen i tårnet har råteskader. Disse bør utbedres snart for å hindre at reisverket får skader. I løpet av en 4 - 6 års periode bør en bruke 3,0 mill. kr inkl. mva på kapellet. Dette kan deles opp i flere mindre tiltak som ikke nødvendigvis henger sammen. De to store postene er reparasjon av tårn (0,9 mill.) og omteking av skifertakene (1,0 mill.) Tårnets vestvegg haster mest.

d. Budsjettprosess 2017

Saken vedr framtidig forvaltning av Tananger kapell ble av Sola kirkelige fellelsråd tatt opp under FR-sak 35/2016: Budsjettprosess 2017 – innspill til Sola kommune, der vedtaket under pkt. c er som følger:

På bakgrunn av utarbeidet tilstandsrapport for Tananger kapell igangsetter Sola kirkelige fellelsråd en prosess i tett samarbeid med Tananger menighet og Sola kommune for å utrede framtidig forvaltning av kapellbygget med tanke på vidare drift eller eventuell godkjenning fra Riksantikvaren til riving av kapellbygget.

Se saksforelegget som omtaler Tananger kapell s. 15 – 17):

<http://sola.kirken.no/Portals/4/Dokumenter/M%F8ter%20FR/Innkalling%20FR%2022%20juni%202016%20med%20vedlegg.pdf>

e. Befaring i Tananger kapell med KAs fagekspertise

Det ble i september 2016 foretatt befaring i Tananger kapell med fagdirektør Oddbjørn Sørmoen fra KA med påfølgende drøfting av framtidig forvaltning av bygget.

f. Budsjettinnspill juni 2017 fra Sola kirkelige fellelsråd til Sola kommunes HØP 2018-2021

Reparasjons - og rehabiliteringsarbeider Tananger kapell (2021): 3 500 000 kr.

g. Medieoppslag om Tananger kapell 2017 og 2018

Saken vedrørende framtidig forvaltning av Tananger kapell ble høsten aktualisert i forbindelse med at Solabladet tok kontakt med kirkevergen om dette. Det ble registrert 2 medieoppslag som omhandlet kapellet.

Medieoppslag med innslag om Tananger kapell i NRK Rogaland, Lørdagsrevyen 3.mars 2018 og Dagsnytt 18 (NRK P2 og NRK») 28.mars 2018.

h. Tilstandsanalyse av Tananger kapell etter NS 3424 tilpasset kirkebygg
Kirkevergen gjorde i desember 2017 avtale med KA om få utført en tilstandsanalyse av Tananger kapell etter NS 3424 tilpasset kirkebygg (<https://www.standard.no/nyheter/nyhetsarkiv/bygg-anlegg-og-eiendom/2015/veiledning-til-ns-3424-tilstandsanalyse/>) til en kostnad av kr. 7 500 eks.mva. Denne tilstandsanalysen skjer i forbindelse med at KA tester ut et tilstandsanalyseverktøy, og fellelsrådet vil få tilsendt en tilstandsrapport som beskriver kirkebyggets tilstand og vil gi et kostnadsoverslag over nødvendige utbedringer. Tilstandsanalysen skal utføres av OPA AS og arbeidet skal utføres mai/juni 2018. Kommende tilstandsrapport vil oppdatere nåværende teknisk tilstandsrapport fra 2015 og utdype fellelsrådets kunnskap av kirkebyggets tilstand.

i. Tananger kapell er et listeført kirkebygg hos Riksantikvaren
Forvaltning av listeførte kirkebygg: Riksantikvaren: Listeførte kirkebygg:
<https://www.riksantikvaren.no/Tema/Kirker>

Alle kirker bygget mellom 1650 og 1850 er listeførte. I tillegg er en rekke kirker bygget etter 1850 også listeførte. At en kirke er listeført, innebærer at den er definert som verneverdig og har nasjonal verdi. Det betyr at de skal behandles med like stor respekt som fredete kirker.

Kirkelisten er et resultat av et omfattende arbeid der alle landets kirker fra etter 1850 ble gjennomgått. I utvelgelsen lå blant annet følgende kriterier til grunn: arkitektonisk/kunstnerisk verdi, representativitet, autentisitet, plassering og interiør.

Listeførte kirker skal behandles i henhold til det såkalte kirkerundskrivet fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Miljødepartementet.

Se: [kirkerundskrivet fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Miljødepartementet](#).

j. Tananger kapell er omtalt og avbildet i Sola kommunes Kulturminneplan 2017 – 2027 del II

2.7.2 ETTERREFORMATORISKE KIRKER

Betegnelsen brukes om kirker bygget etter reformasjonen i 1536. Fra da av fikk prekestolen en mer sentral plassering i kirkerommet, og kirkeskipet ble utstyrt med sittebenker. Det ble behov for mer lys, og vinduene ble større. Ved begynnelsen av 1900-tallet beholdt kirkerommene i hovedsak sin tradisjonelle form og funksjon, selv om arkitekturen gjenspeilet endrede stiluttrykk. Etter første verdenskrig betydde dette nybarokk og nyklassisisme. På 1930-tallet kom funksjonalismens forenklete former, og kirkerom stadig oftere inspirert av internasjonale liturgiske og arkitektoniske strømninger.

Etter den andre verdenskrigs ødeleggelser fikk vi kirkebygg som først eksperimenterte med tradisjonelle langkirkeformer, men bygget i armert betong, som i Bodø (1956) og Molde (1957), for ganske snart å løsne båndene til tradisjonen og skape helt nye liturgiske rom og former. I Sola finnes det fem kirkebygg fra denne perioden:

Tananger kapell ligger i Tananger sokn i Tungenes prosti. Den er bygd i tre og oppført i 1879. Kirken har langplan. Kirken har vernestatus listeført. Arkitekt: Linstow type / J.H. Nissen.

4. PLAN FOR VIDERE AVKLARING

Tananger sokn / menighet står som formell eier av kapellbygget ihht. kirkelovens §17. Tananger MR har ved flere anledninger drøftet kapellbyggets framtid på bakgrunn av henvendelse fra Sola kirkelige fellestråd 16.08.2016 om dette (SAK 65/16 & 23/17 & 18/18 & 24/18). Kirkevergen gav også på menighetens årsmøte 18.03.2018 en orientering om saken, og menighetsrådet har i sak 18/18 gjort følgende vedtak:

«Siden 2002, da Tananger menighet tok i bruk den nye Tananger kirke, har menigheten ikke hatt behov for Tananger kapell i sin virksomhet, som ifølge Kirkeloven § 9 er formulert slik:

«Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet, særlig at Guds ord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, døpte gis dåpsopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig nød avhjulpet.»

Som svar på kirkevergens brev til Tananger menighetsråd pr.16.08.2016 (FR Sak 35/16) vil menighetsrådet be Sola kirkelige fellestråd bistå med å kartlegge ulike alternativer for framtidig forvaltning av Tananger kapell.

Dersom det skulle bli nødvendig å uttale seg til media vedrørende kapellet, vil det være kirkeverge eller menighetsrådsleder som uttaler seg.»

Kirkevergen presenterer med dette følgende punkt a – h som relevante og nødvendige avklaringer for å sette fellestrådet i stand til å fatte vedtak om, tiltak og drøftinger som aktuelle og nødvendige for

a. Søknad om kapellet kan avvigsles

Med avgjørelsen i Tananger MR i mars 2018 har nåværende Tananger kapell ikke lenger noen funksjon som kirkebygg for Den norske kirke i Tananger. Dette er en viktig og nødvendig avklaring med tanke på framtidig forvaltning av bygget. Det er derfor aktuelt og relevant å undersøke med Stavanger biskop og Kulturdepartementet og søke om at kapellbygget kan avvigsles fra kirkelig bruk til alle andre typer bruk (kulturbygg, seremonibygge mv.).

b. Avklaring vedrørende Riksantikvarens listeføring av kapellbygget

Utdrag fra Riksantikvarens informasjon om kirkebygg:

<https://www.riksantikvaren.no/Tema/Kirker>

Alle kirker bygget mellom 1650 og 1850 er listeførte. I tillegg er en rekke kirker bygget etter 1850 også listeførte. At en kirke er listeført, innebærer at den er definert som verneverdig og har nasjonal verdi. Det betyr at de skal behandles med like stor respekt som fredete kirker.

Kirkelisten er et resultat av et omfattende arbeid der alle landets kirker fra etter 1850 ble gjennomgått. I utvelgelsen lå blant annet følgende kriterier til grunn:

arkitektonisk/kunstnerisk verdi, representativitet, autentisitet, plassering og interiør.

Listeførte kirker skal behandles i henhold til det såkalte kirkerundskrivet fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Miljødepartementet.

Se: [kirkerundskrivet fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Miljødepartementet](#).

Det er relevant å få formelt avklart med Riksantikvaren hva som er grunnlaget for og begrunnelsen for at Tananger kapell er listeført, med tanke på å søke om å få kapellbygget tatt ut av Riksantikvarens bestemmelser om såkalt listeføring.

Se utfyllende informasjon om dette på:

c. Kartlegge eventuelle langsiktige bruksinteressenter

Kirkevergen har 17.04.18 mottatt en formell henvendelse fra Den eritreisk – ortodokse menigheten i Rogaland om å få etablert en løsningsorientert dialog mellom menigheten og Sola kirkelige fellesråd med tanke på deres menighets framtid.

Det er relevant å formelt avklare om det eventuelt også er andre interessenter som kan være i liknende posisjon som interessent. I lys av det kommende avklaringsarbeidet er det pr. mai 2018 etter kirkevergens vurdering noe tidlig både å gå inn i slike dialoger samt ta formell stilling til denne type henvendelser.

Kirkevergen gjorde høsten 2016 henvendelse til Sola kommune om framtidig forvaltning av kapellbygget, og fikk svar tilbake om at Sola kommune tok saken til orientering og vil avvente framtidig prosess / dialog fra Sola kirkelige fellesråd i denne saken.

Det vil derfor være relevant å drøfte denne saken på nytt når fellesrådet nå står nærmere en endelig avklaring av kapellbyggets framtid og forvaltning.

Det er for kirkevergen viktig i det kommende utredningsarbeidet å peke på at det uansett framtidige bruker vil være et løpende vedlikeholds – og oppgraderingsbehov som vil kreve nødvendige vedlikeholdsmidler. Disse utgiftene må etter kirkevergens mening dekkes av framtidige brukere.

d. Avklare et eventuelt salg

Det første viktige spørsmålet her vil være å få avklart om det er mulig rent legalt å få godkjenning til å selge kapellbygget med et fotavtrykk på f.eks. 2 meter rundt bygget, når kapellbygget ligger tradisjonelt plassert på en offentlig kirkegård. Det neste spørsmålet vil videre være å grundig vurdere om et slikt salg vil være tjenlig og / eller hensiktsmessig for all uoverskuelig framtid for lokalsamfunnet.

I tilfelle fellesrådet vurderer salg av kapellbygget som aktuelt og hensiktsmessig må det avklares nøye hvilke klausuler og heftelser som kreves tinglyst mht. framtidig bruk av bygget.

e. Reforhandle nåværende utleieavtale til et nivå som i betydelig større grad gir inntekter som kan dekke helt nødvendig vedlikehold.

Kirkevergen har i alle disse utleieårene vurdert utleieforholdet som midlertidig, fram til endelig avklaring av framtidig forvaltning av bygget. Tanken har vært at det er positivt å leie kapellbygget ut til et annet trossamfunn til en rimelig utleiesats når den lokale menigheten har fått nytt kirkebygg. I dette tilfellet er det blitt gjort til en innvandrermenighet som på denne måten har et greit sted å utøve sitt menighetsliv på disse årene. Bygget har rent bygningsteknisk hatt godt av å være jevnlig oppvarmet.

f. Undersøke stipulerte kostnader knyttet til reparasjon og oppgradering av orgelet.
Orgelet er i generelt dårlig stand og antas ikke vedlikeholdt på flere tiår, og vil derfor ha behov for en betydelig gjennomgang og oppdatering. Til dette arbeidet må det engasjeres en godkjent orgelkonsulent (<http://www.orgelkonsulent.no/>).

g. Innspill til kommende års budsjettprosesser overfor Sola kommune

Sola kirkelige fellesråd må som byggforvalter fram til annet eventuelt er vedtatt og/eller godkjent årlig fremme nødvendige budsjettbehov til Sola kommune for nødvendig kort – og langsiktig vedlikehold av kapellbygget, ihht. kirkelovens §17. Disse innspillene må i hovedsak være begrunnet i utarbeidet tilstandsrapport fra 2015 samt resultatene fra KAs tilstandsanalyse som utføres i 2018 (jfr. pkt. 3 h).

h. Utrede og behandle forslag om å søke Kulturdepartementet om å få rive kapellbygget

I kirkevergens innspill til Sola kirkelige fellesråd i FR-sak 35/2016: Budsjettprosess 2017 – innspill til Sola kommune ble det i pkt. 4 4) Langsiktig vedlikeholdsplanlegging lagt fram fylldig orientering om Tananger kapells tilstand, og følgende punkt vedrørende kapellbygget ble vedtatt i budsjettsaken:

c. På bakgrunn av utarbeidet tilstandsrapport for Tananger kapell igangsetter Sola kirkelige fellesråd en prosess i tett samarbeid med Tananger menighet og Sola kommune for å utrede framtidig forvaltning av kapellbygget med tanke på videre drift eller eventuell godkjenning fra Riksantikvaren til riving av kapellbygget.

På bakgrunn av dette vedtakspunktet vurderer kirkevergen det som relevant å undersøke saken formelt med Riksantikvaren og Kulturdepartementet.

Kirkevergen tenker det er relevant å informere fellesrådet om at denne type saksarbeid vil være noe tids – og arbeidskrevende over tid, og ser for seg at saken kan legges fram for rådsbehandling i løpet av 2019.

Forslag til
VEDTAK:

Sola kirkelige fellesråd ber kirkevergen å kartlegge ulike alternativer for framtidig forvaltning av Tananger kapell ut fra framlagt plan pkt. a – h for dette, og legge fram saken til behandling i løpet av 2019.

FR-sak 25/18 Godkjenning av nye gravfelter L og M på Tananger kirkegård – søknad til Stavanger biskop

SAKSDOKUMENTER

FR-sak 69/2002 Utvidelse av Tananger kirkegård

Oversiktskart Tananger kirkegård

Drensplan mars 2003 Tananger kirkegård utvidelse østre del v/T.Stangeland Maskin AS

– tilgjengelig i møtet

Grunnforhold og drenering Tananger gravlund desember 2000 v/Noteby AS

– Tilgjengelig i møtet

Planteliste, utvidelse Tananger kirkegård

Prinsippskisser utomhus utvidelse Tananger kirkegård

Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven):

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1996-06-07-32?q=gravferdsloven>

Forskrift til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-01-10-16?q=gravferdsloven>

Vedtekter for gravplassene i Sola kommune:

http://sola.kirken.no/Portals/4/Dokumenter/Gravplassene/Vedtekter_gravplasser_Sola.pdf

SAKSFORELEGG

Tananger kirkegård forvaltes av Sola kirkelige fellesråd som gravplassmyndighet i Sola kommune, med hjemmel i gravferdsloven, forskrift til gravferdsloven samt vedtekter for gravplassene i Sola kommune.

Det praktiske arbeidet på kirkegårdene i Sola utføres av Park og Gravlund, Sola kommune, på grunnlag av gjeldende tjenesteytingsavtale mellom partene.

Ihht. Forskrift til gravferdslovens § 3. *Kirkelig fellesråds og kommunens ansvar* er det kirkelig fellesråd som har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Videre skal utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.

I følge samme forskrifts § 4. Anlegg m.v. av gravplass og krematorium forutsetter en utvidelse av gravplassen en tilslutning fra kommunens side:

Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra bispedømmerådet. Bispedømmerådet kan sette vilkår for tillatelsen. ...

Etter råd fra gravplassrådgiver Åse Skrøvset og i henhold til gjeldende bestemmelser er kommunelegen i Sola anmodet om å avgi uttalelse i saken. Informasjon og saksdokumentasjon ble oversendt i uke 21, og svar i E-post forelå 25.05.18 fra kommuneoverlege May Sissel Vadla:

Da dreneringen allerede er etablert, og det forutsettes at denne er tilfredsstillende, har jeg ingen uttalelse til planen.

Kirkegården i Tananger er etter behov utbygd over flere etapper, der graver på de eldste gravfeltene nærmest og rundt nåværende Tananger kapell har sin opprinnelse tilbake til 1880-tallet.

Gravfeltene D, E, F og G ble opparbeidet av Sola kommune på 1980-tallet. Gravlegging (nye, doble graver) på Tananger kirkegård har siden høsten 2009 i stor grad skjedd på felt E (se vedlagt oversikt). I tillegg er det hele tiden gravlegging i allerede etablerte festegraver over hele kirkegårdsområdet. Det er imidlertid kun noen få ledige graver igjen på felt E, og gravplassforvaltningen må derfor ta i bruk nytt gravfelt med det første. Når gravarealene på felt E innen kort tid er brukt brukes / gjenbrukes ledige, gamle gravarealer i sørligste del av felt C inntil videre. Det pågår og gjenstår imidlertid et visst oppryddingsarbeid på de gamle gravfeltene på alle kirkegårdene i Sola for å få registrert festere på graver som ikke har registrert kontaktpersoner, samt få slette gamle og svært graver som ikke har festere, har farlige gravminner og/eller som ikke har noen form for stell eller tilsyn lenger.

Opprinnelig plan har i årevis vært å fortsette med gravlegging på feltene D, F og G. Park og Gravlund, Sola kommune avdekket imidlertid i 2016 at det er betydelige dreneringsproblemer på disse feltene, og kirkevergen har derfor i samråd med dem besluttet å utsette gravlegging der. Det dreier seg for en stor del om blåleire i grunnen som antakelig har tettet iallfall deler av dreneringen som ble lagt da området ble opparbeidet. Det er i 2016/17 gjort forsøk med teknisk spyling av eksisterende drenering, uten at dette har løst utfordringene.

På bakgrunn av dette har Park og Gravlund sammen med prosjektkoordinatorer i avd. Eiendom, Sola kommune og kirkevergen siden 2016/2017 arbeidet sammen med PROSJEKTIL AS (rådgivende ingeniørselskap innen bygg og anlegg på oppdrag fra Sola kommune) for å forberede og gjennomføre utvidelse av de 2 feltene sør for Tananger menighetsbarnehage (vest for adkomstvei til Tananger kirke, som fra nå av omtales som felt L (nordligste) og M (sørligste)). Sola kommune har avsatt budsjettmidler til dette for 2018 i inneværende HØP.

Det er planlagt følgende antall graver:

- Kistegraver (doble) : 345 stk.
- Urnegraver (personlige) : 177 stk.
- Urnegraver (i minnelund) : 199 stk.

I forbindelse med bygging av nye Tananger kirke (vigslet 2002) ble det planlagt utvidelse av kirkegården på vestsiden av nåværende adkomstvei til kirken. Dette arbeidet ble påbegynt høsten 2002 og avsluttet vinteren 2003. Dette arbeidet innbefattet imidlertid ikke fullstendig ferdigstillelse med planlagt beplantning, fordi dette måtte komme noe senere, i lys av at det ville gå 15-20

år før det ville bli aktuelt å ta området i bruk til graver. Fellesrådet godkjente ifm. godkjenning av planlagt utvidelse at ferdigstillelsen ikke ble gjort ferdig da, jfr. følgende vedtak i FR-sak 69/2002:

1. Fellesrådet godkjenner planlagt utvidelse av Tananger kirkegård, etter de planer som er utarbeidet av landskapsarkitektene Skjold, Sægrov og Torpe.
2. Fellesrådet godkjenner at ferdigstillelsen av utvidelsen ikke blir gjort i denne omgang, men at de nødvendige grunnarbeidene gjøres ferdig nå.
3. Videre ferdigstillelse gjøres etter de planer som er utarbeidet av landskapsarkitektene Skjold, Sægrov og Torpe.

De to nye gravfeltene L og M ligger nær helt plant i terrenget, svakt skrånende ned mot sør, dvs. Risavika Havnering samt opparbeidet steingjerde mot øst (adkomstvei til Tananger kirke). Vestlig grense er mot eksisterende gravfelt K samt mot driftsbygg på gravplassen. Dette området fikk for flere år siden ferdigstilt lødd steinmur rundt hele området, og solid dobbel port med sideinngang for gående ble montert.

Framlagt plan for utforming av felt L og M er gjennomarbeidet og løst i tett samarbeid mellom Park og Gravlund og prosjektansvarlig i Sola kommune og kirkevergen, sammen med PROSJEKTIL AS, og kirkevergen har på vegne av prosjektgruppen ført dialog med og rådført seg med Kulturdepartementets gravplassrådgiver Åse Skrøvset og fått nyttige kommentarer og innspill underveis (se: <https://www.regjeringen.no/no/tema/tro-og-livssyn/gravferd/innsiktsartikler/Gravplassradgiver/id2001952/>).

Det må avslutningsvis i saken vedrørende det kommende klargjøringsarbeidet for gravfeltene pekes på at det vil være nødvendig å tilbakeføre nettinggjerdet mellom Tananger menighetsbarnehage / SFO og felt L fra nåværende posisjon til opprinnelig grense, dvs. om lag 5-6 meter mot nord. Dette er viktig for å få nødvendig utnyttelse av området som av Sola kommune er regulert til gravplass. Det ble høsten 2007 forespurt fra Tananger menighet og akseptert av kirkevergekontoret en midlertidig avtale om å få låne noen meter på sørsiden av den etablerte trerekken som i sin tid er blitt plantet, og som markerer grensen mellom barnehagens område og kommende kirkegårdsareal. Dette for å kunne utvide barnehagens uteområde noe. Framlagt plan for opparbeidelse av feltene L og M forutsetter at gjerdet flyttes tilbake til opprinnelig plassering.

Kirkevergen legger med dette fram sak vedrørende *Godkjenning av nye gravfelter L og M på Tananger kirkegård – søknad til Stavanger biskop* til behandling og godkjenning i Sola kirkelige fellesråd i tråd med Forskrift til gravferdslovens § 2. Anlegg mv. av gravplass.

Forslag til
VEDTAK:

Sola kirkelige fellesråd godkjenner framlagt plan for nye gravfelter L og M på Tananger kirkegård som oversendes Stavanger biskop for endelig godkjenning.

TIDLIGERE BEHANDLING

FR-sak 21/2013: Forberedelser til bispevisitas november 2013 / våren 2014

FR-sak 40/2013: Prosess vedr utarbeidelse av plandokumentet "Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd"

FR-sak 05/2014: "Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd" – endelig behandling

FR-sak 36/2016: Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd – oppstart og prosess (FR-sak 05/2014)

FR-sak 30/17 Utkast til revisjon: Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd

SAKSDOKUMENTER

Det vises i sin helhet til fellesrådets saksforelegg under FR-sak 30/17 her:

<http://sola.kirken.no/Portals/4/Dokumenter/M%F8ter%20FR/Innkalling%20FR%2006%20sept%2017%20med%20f%F8rste%20vedlegg.pdf>

Tananger MRs kommentarer til utkast til Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 - 2021

SAKSFORELEGG

Sola kirkelige fellesråd behandlet sak vedr Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 – 2021 sist gang i møte 06.09.17 under FR-sak 30/17 og gjorde følgende vedtak:

Framlagt forslag til utkast til «Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd sendes til menighetsrådene for innspill og kommentarer før endelig behandling i Sola kirkelige fellesråd i januar 2018.

Flere menighetsråd ble noe forsinket i sine tilbakemeldinger, og endelig behandling av saken kommer derfor forsinket i forhold til opprinnelig plan.

a. Tananger MR (behandlet 21.11.17)

91/17 Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 – 2021

Vedtak:

Fellesrådet behandlet revidert Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 – 2021 i sitt møte 06.09.17 og ber menighetsrådene om innspill og kommentarer før endelig behandling i Sola kirkelige fellesråd i januar 2018. Menighetsrådet kom med enkelte kommentarer i møtet. Disse formidles til fellesrådet innen fristen.

Kirkevergens kommentar:

Tananger MRs innspill og kommentarer tas til etterretning og tas etter skjønn hensyn til ved endelig redigering. Kirkevergen foreslår at dette sluttarbeidet delegeres til kirkevergen.

b. Sola MR (behandlet 21.11.17)

VEDTAK:

Sola menighetsrådet har følgende innspill til Utkast til revidert dokument: «Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018-2021:

1. *Ny kirke i Sola sentrum bør fortsatt tydeliggjøres i det reviderte dokumentet, fortrinnsvis under punkt 4.1 Prioriterte investeringsbehov. Dette er viktig både som et signal og for å tydeliggjøre investeringsbehovet, som fortsatt vil være aktuelt videre i fellesrådsperioden.*
2. *Fremtidig bruk av nåværende Sola kirke bør avklares. Parallelt med dette er naturlig at fellesrådet, i tett dialog med Sola menighetsråd, også avklarer fremtidig navn på kirken.*

Kirkevergens kommentar:

Sola MRs innspill i pkt. 1 innarbeides i endelig versjon.

Sola MRs innspill i pkt. 2 legges fram for fellesrådet til behandling som egen sak ifm. at arbeidene med ny kirke i Sola sentrum er startet opp vinteren 2019.

c. Sørnes MR (behandlet 18.01.18):

Sak 06/18 Forslag til revisjon av Plan og Strategi for Sola Kirkelige Fellesråd.

Vedtak:

Sørnes MR godkjenner forslaget til ny plan som kirkevergen har utarbeidet.

Kirkevergens kommentar:

Sørnes MR sin tilbakemelding tas til orientering.

d. Ræge MR (behandlet 24.01.18):

Sak 006/18 Plan og strategi for Sola kirkelige Fellesråd

Vedtak:

Ræge menighetsråd gir tilbakemelding til Sola kirkelige fellesråd om at Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018-2021 er et godt plandokument som dekker relevante områder for virksomheten. Endringene er med på å gjøre planen mer tydelig og konkret. Endringene er også med på å tydeliggjøre den lokale menighets ansvarsområder i tråd med signalene sentralt om lokalmenighetene som en grunnleggende enhet.

Fellesrådet takker menighetsrådene for nyttige og verdifulle tilbakemeldinger og kommentarer. Ettersom utkast til plan – og strategidokument har vært behandlet i flere møter foreslår kirkevergen at framlagt utkast er så nær endelig utgave at leder i fellesrådet og kirkevergens delegeres å sluttredigere dokumentet

Forslag til

VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd delegerer til kirkevergen og leder i fellesrådet å sluttredigere dokumentet Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 – 2021 på grunnlag av innkomne kommentarer fra menighetsrådene samt fra fellesrådets omforente drøfting og konklusjon i møtet.*
- b. *Dokumentet Plan og strategi for Sola kirkelige fellesråd 2018 – 2021 gjøres dermed gjeldende fra 01.07.2018.*

FR-sak 27/18 Eventuelt

Vel møtt!

23.05.2018 / 25.05.2018

Karim Saffaran (sign.)
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen (sign.)
Kirkeverge

Neste ordinære møte i Sola kirkelige fellesråd: Onsdag 29. august 2018 kl 19:00 i Sørnes kirke

Møtebok

Blad 1

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Ræge kirke 21.mars 2018
-------------------------	--	-------------------------------------

		Møtedato 24.01.2018	Fra kl. 1800	Til kl. 2045
--	--	------------------------	-----------------	-----------------

Til stede på møtet:

Medlemmer	Ræge MR Sørnes MR Sørnes MR Sola MR Sola MR Sola kommune Stavanger biskop	Karim Saffaran (leder) Petter Rønnevik (nestleder) Torleif Oftedal Trygve Tjora Harald Velde Ole Andreas Gundersen (H) Morten Sandland
Vara-medlemmer		
Andre	Kirkeverge Assisterende kirkeverge	Trygve Torgersen Kai Rune Byberg

Behandlede saker

Sak 09/18 – 17/18

Underskrifter

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Utskrifter

Signatur:

--

Møtebok

Blad 2

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Ræge kirke 21.mars 2018
-------------------------	--	-------------------------------------

SAKLISTE:

FR-sak 09/18 Informasjon om Prosjekt 49041 Ny kirke i Sola sentrum

VEDTAK:

Sola kirkelige fellesråd takker prosjektleder Per Skretting i Sola kommune og daglig leder Siri Lindtveit i Sola menighet for presentasjonene og tar framlagt informasjon til orientering.

FR-sak 10/18 Møte med og presentasjon av Ræge menighet og kirke

VEDTAK:

Fellesrådet takker for møtet med Ræge menighet v/daglig leder Cecilie Skretting og tar informasjonen om menigheten og utbyggingsplanene til orientering og videre oppfølging.

FR-sak 11/18 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 21.03.2018

VEDTAK:

Innkalling og sakliste til møte 21.03.2018 godkjennes

FR-sak 12/18 Godkjenning av møtebok fra møte 24.01.18

VEDTAK:

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 24.01.18 godkjennes.

FR-sak 13/18 Informasjon, skriv og meldinger

- a. Ingen nye KA-rundskriv siden forrige møte:
KAs rundskriv er tilgjengelige på: <http://www.ka.no/nyheter/rundskriv>
- b. Status på tilsettingssaker og personalsituasjon
- c. Status på div. vedlikeholdsarbeider kirkebygg
- d. Vedr endring av kirkerommet i Sørnes kirke – arbeidet planlegges utført sommeren 2018
- e. NRK's mediefokus på Tananger kapell – framtidig forvaltning januar – februar 2018

--

Møtebok

Blad 3

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Ræge kirke 21.mars 2018
-------------------------	--	-------------------------------------

VEDTAK:

Fellesrådet tar framlagte skriv og informasjon ellers til orientering.

FR-sak 14/18 Overføring av kirkelige eiendommer i Sola – behov for juridisk bistand

VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd gir sin tilslutning til administrasjonens forslag om å kjøpe nødvendig juridisk bistand fra KA eller andre i arbeidet med overføring av kirkelige eiendommer i Sola.*
- b. *Fellesrådet imøteser det videre arbeidet med eiendomsoverdragelse med interesse og ser fram til å bli informert og oppdatert om prosessen videre.*

FR-sak 15/18 Godkjenning av Årsrapport 2017 for Sola kirkelige fellesråd

VEDTAK:

Framlagt forslag til Årsrapport 2017 for Sola kirkelige fellesråd godkjennes.

FR-sak 16/18 Godkjenning av foreløpig årsregnskap 2017 for Sola kirkelige fellesråd

VEDTAK:

- a. *Fremlagte foreløpig driftsregnskap med tilhørende balanse godkjennes under forutsetning av positiv revisjonsberetning.*
- b. *Mindreforbruk 2017 på kr. 215 235 disponeres på følgende måte:*

<i>Tillegges disposisjonsfond</i>	<i>kr 155 235</i>
<i>Juridisk bistand ifm (eiendomsoverdragelse)</i>	<i>kr 60 000</i>
<i>Totalt</i>	<i>kr 215 235</i>

- c. *Sola kirkelige fellesråd finner ikke rom for å sette av de nødvendige midler til rengjøring og reparasjon av orgelet i Sola kirke nå.*

--

Møtebok

Blad 4

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Ræge kirke 21.mars 2018
-------------------------	--	-------------------------------------

FR-sak 17/18 Fastsettelse av trosopplæringsbudsjett for Sola-menighetene for 2018

VEDTAK:

*Sola kirkelige fellesråd delegerer til økonomiutvalget å godkjenne innen 15.05.2018
Samlet budsjett for tilskuddsmidlene fra staten til trosopplæring i menighetene i Sola.
Saken legges fram til orientering på fellesrådets neste ordinære møte 30.05.18.*

***Neste ordinære møte i Sola kirkelige fellesråd: Onsdag 30.mai 2018 kl. 19:00 på Sola
menighetsenter***

--

Ny kirkeordning: Invitasjon til informasjonsmøter om høringen

Gunnar Rønnestad <gr575@kirken.no>

fr 18.05.2018 14:49

Til:Gunnar Rønnestad <gr575@kirken.no>;

Denne e-posten sendes til våre adresselister over kirkelige fellesråd/kirkeverger og menighetskontorene.

Vi ber dere som mottar denne e-posten om å videreformidle til rådsmedlemmene.

Kirkevergene bes vurdere hvilke kirkelige tilsatte som skal inviteres, og videreformidle til disse.

Bispedømmekontoret sender invitasjonen til alle de bispedømmerådstilsatte prestene. Vi forutsetter at imidlertid at de prestene som er medlemmer av menighetsråd/fellesråd deltar sammen med rådet som rådsmedlemmer.

.....

Til

Menighetsrådene
Kirkelige fellesråd
Bispedømmerådet
Kirkelig tilsatte i Stavanger bispedømme

Kirkerådet vil i juni legge ut en bred høring om ny kirkeordning. Rådsorganene i Stavanger bispedømme vil være høringsinstanser, og **høringsfristen blir 1. oktober 2018.**

I samarbeid med kirkevergelaget, inviterer bispedømmerådet til informasjonsmøter om innholdet i høringen:

Onsdag 5. september i Sørfylket kl. 18.00-21.00

Torsdag 6. september Nordfylket kl. 18.00-21.00

På møtene vil representanter fra Kirkerådet og KA bidra med informasjon. Det blir anledning til å stille spørsmål og til meningsutveksling

Vi ber dere om å sette av tidspunktet. Informasjon om sted og påmelding kommer om ikke lenge.

Kirkeordningen er reglene som skal gjelde for Den norske kirke fra det tidspunkt trossamfunnsloven trer i kraft. Den nye kirkeordningen viderefører i all hovedsak dagens ordning, men det blir også foreslått enkelte endringer:

- Læregrunnlag og grunnleggende bestemmelser for Den norske kirke
- Styrking av menighetsrådets innflytelse
- Økt fleksibilitet i arbeidsgiverorganisering
- Organisering av sentralkirkelige organer

Kirkerådet anbefaler at rådsorganene forbereder sine høringssvar gjennom to rådsmøter i august-oktober. Rådets møteplan bør tilpasses dette.

Med vennlig hilsen

18.5.2018

Ny kirkeordning: Invitasjon til informasjonsmøter om hør... - Trygve Torgersen

Gunnar Rønnestad
Assisterende stiftsdirektør
Stavanger bispedømmekontor
Lagårdsveien 44
4010 Stavanger
Tlf. 51 84 62 70 / 51 84 62 78 / 90 19 63 89
E-post: gr575@kirken.no

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Sola kommune
Postboks 99,
4097 SOLA

E-post: epost@sola.kommune.no

Deres ref.: Skriv 09.04.18	Vår ref.: 14/00008-002	Vår saksbeh.: TT	Arkivkode: 46	Dato: Sola 16.04.2018
--------------------------------------	----------------------------------	----------------------------	-------------------------	---------------------------------

NY SOLA KIRKE 49041 - HØRING FORPROSJEKT

Det vises til tilsendt Forprosjektrapport (SAKSNR. 18/859) versjon 04.04.18. Sola kirkelige fellesråd og Sola menighet som kommende eier / bruker av ny kirke i Sola sentrum takker for anledningen til innspill og kommentarer til forprosjektdokumentet:

Sola kirkelige fellesråd / Sola menighet gir med dette følgende kommentarer og innspill til forprosjektdokumentet:

1. Blending jfr. pkt. 23 Yttervegger s.5-6 Solskjerming
Ihht. s. 6 2.avsnitt er det viktig å presisere at «lett transparent gardinkvalitet» ikke må være så transparent at tilfeldig passerende på offentlig gang – og sykkelsti like utenfor har lett innsyn inn på sørgende tilstedeværende i begravelsesseremonier o.l.
Gardiner må ha en transparent kvalitet som samtidig hindrer innsyn.
2. Etterklangstid i kirkerom jfr. s.-7-8 Pkt. 24 Innervegger - Filtervegger/akustikkvegger
Materialvalg og konstruksjon må ta hensyn til at etterklangstid i kirkerommet skal være 1,8 sek.
3. Korvegg / tak kirkerom jfr. s.10-11 pkt. 25 Dekker – Himling i kirkerom - kirketak
Korvegg / tak i kirkerom skal i stor grad brukes til projektorflate (tekst/film/bilde) og må ha en farge som gjør dette godt lesbart for alle tilstedeværende i kirkerommet.
4. Lysarmatur jfr.pkt. 40 Elkraft – Belysning jfr. illustrasjonsbilde s. 13
Bruker ser det som uheldig hvis lysarmatur i kirkerommet henger så lavt i forhold til sikten fram til visningsflatene for projektorene på korvegg. Det vil være viktig at planlagt dekorbelysning i kirkerommet monteres i en slik høyde at færrest mulig tilstedeværende får forstyrret sikten til korveggen der tekst og bilde blir vist.
5. Belysning i kirkerommet – jfr. pkt. 40 Elkraft s.18
Vår kommentar til følgende formulering s. 18: ... *Det skal leveres et styringssystem for styring av lys i alle rom som både gir mulighet for sentral styring og lokal lysstyring.* ...

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

er som følger:

Som bruker av kirkebygget presiseres det at det er behov for sonestyrte belysning i kirkerommet, og forventer at styringssystemet som skal leveres har disse funksjonene. Det vil være mange ulike arrangementer i kirkerommet der dette vil brukes, bla. for samtidig å dempe belysning i ulike soner av kirkerommet og opplyse scene / korparti og andre områder

6. Behov for vindfang hovedinngang til kirketorget (ref. tegning s.25)

Det er sterkt ønskelig at det tegnes inn / vindfang i hovedinngangen (innenfor planlagt kolonade). Dette vil ivareta en stabil temperatur og atmosfære på kirketorget også like innenfor inngangsdørene og hindre vindsus og trekk.

Sola kirkelige fellesråd / Sola menighet imøteser med stor entusiasme og glede kommende anbuds – og byggeprosess!

Vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd / Sola menighet

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 23.03.2018

Vår ref: 17/06297-4

Dykkar ref:

Utvida fullmakt til godkjenning av vigslar utanfor kyrkja

Dei allmenne føresegnene for vigsel (pkt. 3) gjev biskopen fullmakt til å godkjenna vigsel på anna gudstenestestad enn kyrkja.

I Stavanger bispedømme har biskopen delegert denne fullmakta til prostane.

Bispemøtet har opna for at biskopen si fullmakt kan nyttast breitt. Ein vigsel kan skje alle stader som kan tena som ei god ramme for den kyrkjelege handlinga.

Det vil framover også vera mogleg å samarbeida med selskapslokale eller andre aktørar som tek seg betalt for sine tenester, så lenge samarbeidet skjer på ein ryddig måte. Kyrkja skal ikkje sjølv kommersialisera si verksemd eller bidra til vinning som ikkje står seg godt saman med denne.

Det er eit vilkår at vigslane skal kunne gjennomførast utan for omfattande praktiske problem eller risiko for at vigselen ikkje blir gjennomført på ein verdig og forsvarleg måte. Rammene må vera eigna for ei kyrkjeleg handling, til dømes ved at det skal setjast opp eit altarbord på staden, med lys og gjerne også blomar og kross. Prosten har eit ansvar for å sikra prestane eit forsvarleg arbeidsmiljø også under slike vigslar.

Prostane bør heller ikkje gje vigselsstader godkjenning utan konkret kunnskap om at det finst prestar i prostiet som vil kunna forretta i vigslar på den aktuelle staden. Biskopen føreset derfor at slike vigslar bli godkjende individuelt.

I den grad tilsette i kyrkjeleg fellesråd skal medverka ved vigslar utanfor kyrkja, må prostene også ha klare og gode avtalar med desse gjennom kyrkjeleverja. Før godkjenning skal prostene avklara kva rammer som gjeld for medverknad frå desse og sikra at godkjenninga ikkje skapar vesentlege problem for fellesråda.

Dei same vilkåra for prestenesta som nå gjeld for vigslar utanfor kyrkja vil også gjelda for nye vigselsstader. Etter tenesteordninga har prestar plikt til å forretta kyrkjelege handlingar for personar busett i prostiet innanfor rammene for tenesta. Prestar har ikkje plikt til å forretta kyrkjelege handlingar utanfor dei geografiske grensene for eige prosti.

Gjennom dette vil kyrkja framover på betre vis kunne koma fleire brurepar som ønskjer kyrkja sin medverknad i møte. Å gje kjærleik og samliv gode rammer, ei kristen tolking, forbøn og Guds signing er ei viktig kyrkjeleg teneste. Det kan også skje utanfor kyrkjebygget.

Med helsing

Anne Lise Ådnøy
konst. biskop

Geir Skårland
avdelingsleiar, kyrkjelydsutvikling

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ingen signatur.

Mottakarakar:

Stavanger bispedømmeråd, Anne Lise Ådnøy - Domprost i Stavanger	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Prosten i Karmøy, Helge S. Gaard		
Prosten i Dalane - Kåre Mjølhus		
Prosten i Tungenes, Kjetil Aano		
Prosten i Jæren, Kjell Børge Tjemsland		
Prosten i Ryfylke, Sigrid Sigmundstad		
Prosten i Ytre Stavanger, Stefan Emmerhoff		
Prost i Sandnes prosti, Ludvig Bjerkreim		
Prosten i Haugaland prosti, Rune Steensnæs Engedal	Postboks 612	5501 HAUGESUND
Soknepresten i Stokka, Torbjørn Hestnes	Postboks 201	4001 STAVANGER

Radetiketter	Regnskap 17	Budsjett 17	Avvik	Regnskap 16
100 Kirkeadministrasjon	-10 576 829	-10 008 000	568 829	-9 830 732
010 Fast lønn	1 823 562	1 869 000	45 438	1 790 720
020 Vikarer	16 774	-	-16 774	2 436
030 Ekstrahjelp	2 765	-	-2 765	33 917
050 Annen lønn	12 372	8 000	-4 372	33 112
080 Godtgjørelse folkevalgte	135 558	130 000	-5 558	133 652
090 Pensjonsinnskudd	279 894	252 000	-27 894	276 045
099 Arbeidsgiveravgift	322 680	319 000	-3 680	331 509
100 Kontormateriell	80 506	86 000	5 494	71 778
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	22 052	20 000	-2 052	26 242
120 Annet forbruksmaterieil	12 168	55 000	42 832	19 821
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	61 726	55 000	-6 726	60 949
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	17 127	20 000	2 873	101 112
150 Opplæring, kurs	36 840	10 000	-26 840	160 763
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	9 248	14 000	4 752	11 743
165 Andre oppgavepl. godtgj.	-	15 000	15 000	-
170 Transport / drift egne transp.midler	8 494	6 000	-2 494	297 416
180 Energi	27 684	20 000	-7 684	23 708
185 Forsikringer	34 978	59 000	24 022	36 618
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	179 000	210 000	31 000	220 263
200 Inventar og utstyr	12 441	50 000	37 559	52 309
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	25	-	-25	22 239
240 Serviceavtaler og reparasjoner	4 960	-	-4 960	-
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	2 907	-	-2 907	4 690
270 Konsulentttjenester	69 266	80 000	10 734	43 525
390 Kalk. utg. komm. tjenesteyting	541 289	-	-541 289	529 708
429 Moms gen. komp.ordning	62 819	-	-62 819	115 084
430 Tilskudd til kommunen	686 000	686 000	-	664 000
470 Tilskudd/gaver til andre	-	10 000	10 000	-
490 Reservevte bev./avsetn.	-	751 000	751 000	-
500 Renteutgifter	227	-	-227	-
590 Avskrivninger	2 833	-	-2 833	2 833
610 Betaling fra deltakere	-	-	-	-2 000
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-6 502	-10 000	-3 498	-8 629
710 Sykelønnsrefusjon	-	-	-	2 245
729 Momskomp. drift	-62 819	-	62 819	-115 084
770 Ref. fra andre	-	-	-	-44 900
790 Kalk. innt. komm. tjenesteyting	-541 289	-	541 289	-529 708
830 Tilskudd fra kommunen	-14 050 000	-14 337 000	-287 000	-13 810 000
850 Tilskudd fra menighetsråd	-326 000	-326 000	-	-326 000
900 Renteinntekter	-53 461	-60 000	-6 539	-59 895
920 Mottatte avdrag på utlån, aksjelalg andeler mv.	-120	-	120	-120
990 Motpost avskrivninger	-2 833	-	2 833	-2 833
200 Kirker	10 120 310	10 084 000	-36 310	10 135 347
010 Fast lønn	5 575 019	5 520 000	-55 019	5 245 754
020 Vikarer	37 603	-	-37 603	32 694
030 Ekstrahjelp	30 903	35 000	4 097	41 495
040 Overtid	-	-	-	12 255
050 Annen lønn	62 102	15 000	-47 102	83 208
080 Godtgjørelse folkevalgte	421 209	430 000	8 791	540 758
090 Pensjonsinnskudd	742 526	752 000	9 474	720 595
099 Arbeidsgiveravgift	966 755	952 000	-14 755	929 190
100 Kontormateriell	66 752	24 000	-42 752	74 856

Radetiketter	Regnskap 17	Budsjett 17	Avvik	Regnskap 16
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	23 530	16 000	-7 530	18 931
120 Annet forbruksmateriell	64 811	99 000	34 189	68 568
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	124 661	174 000	49 339	115 201
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	92 500	118 000	25 500	8 331
150 Opplæring, kurs	39 583	55 000	15 417	27 180
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	39 025	19 000	-20 025	32 569
165 Andre oppgavepl. godtgj.	101 841	110 000	8 159	-162 227
170 Transport / drift egne transp.midler	4 093	8 000	3 907	7 452
180 Energi	501 807	460 000	-41 807	505 661
185 Forsikringer	212 119	201 000	-11 119	205 135
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	105 824	72 000	-33 824	79 149
200 Inventar og utstyr	282 224	231 000	-51 224	93 602
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	518 963	730 000	211 037	935 606
240 Serviceavtaler og reparasjoner	29 865	-	-29 865	372 404
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	467 395	440 000	-27 395	444 737
270 Konsulentttjenester	58 907	45 000	-13 907	77 357
429 Moms gen. komp.ordning	515 290	-	-515 290	655 888
450 Tilskudd/gaver til menighetsråd	230 000	230 000	-	272 686
590 Avskrivninger	2 379 075	-	-2 379 075	2 347 133
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-23 500	-	23 500	-31 000
630 Husleieinntekter	-28 800	-32 000	-3 200	-28 800
710 Sykelønnsrefusjon	-15 887	-	15 887	-
729 Momskomp. drift	-515 290	-	515 290	-655 888
800 Tilskudd fra staten	-611 520	-620 000	-8 480	-588 000
990 Motpost avskrivninger	-2 379 075	-	2 379 075	-2 347 133
300 Kirkegårder	7 872	202 000	194 128	328 668
010 Fast lønn	25 159	25 000	-159	35 584
030 Ekstrahjelp	5 921	-	-5 921	1 159
050 Annen lønn	137	-	-137	54
090 Pensjonsinnskudd	788	4 000	3 212	277
099 Arbeidsgiveravgift	4 513	5 000	487	5 228
100 Kontormateriell	-	-	-	128
120 Annet forbruksmateriell	164 745	150 000	-14 745	182 353
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	89	-	-89	320
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	-	-	-	2 183
150 Opplæring, kurs	-	-	-	1 730
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	798	-	-798	684
165 Andre oppgavepl. godtgj.	4 000	-	-4 000	12 000
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	33 876	30 000	-3 876	32 594
200 Inventar og utstyr	6 595	-	-6 595	-
240 Serviceavtaler og reparasjoner	-	-	-	1 815
370 Kjøp fra private	-	100 000	100 000	167 609
429 Moms gen. komp.ordning	9 697	-	-9 697	8 256
590 Avskrivninger	971 476	-	-971 476	936 523
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-36 350	-12 000	24 350	-13 050
630 Husleieinntekter	-17 600	-	17 600	-
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-99 840	-100 000	-160	-102 000
729 Momskomp. drift	-9 697	-	9 697	-8 256
770 Ref. fra andre	-84 959	-	84 959	-
990 Motpost avskrivninger	-971 476	-	971 476	-936 523
450 Sola menighetsblad	90 181	60 000	-30 181	64 089
100 Kontormateriell	216 451	190 000	-26 451	192 832
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	62 175	60 000	-2 175	49 298

Radetiketter	Regnskap 17	Budsjett 17	Avvik	Regnskap 16
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	122	-	-122	-
429 Moms gen. komp.ordning	32 014	-	-32 014	29 582
610 Betaling fra deltakere	-85 690	-90 000	-4 310	-91 990
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-71 176	-75 000	-3 824	-62 416
729 Momskomp. drift	-32 014	-	32 014	-29 582
860 Offer/innsamlet til egen virksomhet	-31 404	-25 000	6 404	-23 313
900 Renteinntekter	-297	-	297	-322
460 Vielser Ruinkirken	-50 418	-	50 418	-42 553
020 Vikarer	-	6 000	6 000	-
030 Ekstrahjelp	2 402	15 000	12 598	4 637
050 Annen lønn	48	-	-48	-
090 Pensjonsinnskudd	296	-	-296	582
099 Arbeidsgiveravgift	387	12 000	11 613	736
100 Kontormateriell	35 152	22 000	-13 152	2 881
120 Annet forbruksmaterieil	-	5 000	5 000	118
150 Opplæring, kurs	-	-	-	3 940
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	280	-	-280	-
170 Transport / drift egne transp.midler	32	-	-32	12 311
200 Inventar og utstyr	10 918	30 000	19 082	22 242
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	-	10 000	10 000	-
429 Moms gen. komp.ordning	2 889	-	-2 889	5 033
470 Tilskudd/gaver til andre	1 067	-	-1 067	-
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-101 000	-100 000	1 000	-90 000
729 Momskomp. drift	-2 889	-	2 889	-5 033
470 Kirkens sykevakt	158 332	181 000	22 668	177 631
010 Fast lønn	81 685	81 000	-685	88 344
030 Ekstrahjelp	39 786	55 000	15 214	54 490
050 Annen lønn	5 152	4 000	-1 152	1 964
090 Pensjonsinnskudd	11 250	18 000	6 750	11 211
099 Arbeidsgiveravgift	19 440	23 000	3 560	21 997
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	1 014	-	-1 014	1 055
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	6 996	10 000	3 004	9 170
170 Transport / drift egne transp.midler	129	-	-129	-
610 Betaling fra deltakere	-7 120	-10 000	-2 880	-10 600
999 Finansieringstransaksjoner	250 558	-519 000	-769 558	-832 447
540 Avsetn. til ubundne fond	162 817	147 000	-15 817	244 294
550 Avsetn. til bundne fond	194 678	-	-194 678	13 177
570 Overf. til inv.regnskapet	50 708	-	-50 708	48 887
580 Regnskapsmessig overskudd	215 235	-	-215 235	146 879
930 Disp. tidl. års netto driftsres.	-146 880	-147 000	-120	-1 104 294
940 Bruk av ubundne fond	-226 000	-519 000	-293 000	-13 916
950 Bruk av bundne fond	-	-	-	-167 474
Totalsum	6	-	-6	3

Saldo pr 31.12.17

2 Sola kirkelig fellesråd (2017) - År/Periode 2017 1 - 12

06.03.2018

		Regnskap 2017
Hovedpost: 21 Omløpsmidler		
21020001 SR-BANK 3206.21.94889 FELLESRÅDET FOLIO		1.936.118,16
21020501 SR-BANK 3206.20.02238 MEN.BLADET		56.505,80
21020601 SR-BANK 3206.22.54814 GRAVLEGATER		810.273,92
21020602 SR-BANK 3206.22.84322 REST GRAVLEGATER		48.613,06
21098001 SR-BANK 3206.21.94811 SK.TR. FELLESR.		471.390,00
21310999 OPPGJØR SKATTEETATEN MOMSKOMP.		658.144,00
21575001 KUNDEFORDRINGER		11.744,00
21575002 Kundefordringer vielser		-1.000,00
21575301 FORDRINGER SYKELØNNSREFUSJON		16.945,00
21799009 ANORDNING FORH.BET. UTG./ETTESRK.BET. INNT.		681.691,25
21799101 MELLOMREGNING RÆGE MENIGHET		179.192,08
21799102 MELLOMREGNING SOLA MENIGHET		158.888,59
21799103 MELLOMREGNING SØRNES MENIGHET		208.212,46
21799104 MELLOMREGNING TANANGER MENIGHET		120.860,06
Sum hovedpost: 21 Omløpsmidler		5.357.578,38
Hovedpost: 22 Anleggsmidler		
22141001 EGENKAPITALINNSKUDD KLP		533.600,00
22400010 INVENTAR, UTSTYR M.M.		88.192,00
22700010 KIRKER		89.737.495,18
22700020 KIRKEGÅRDER		9.307.914,41
22800010 VEGER/VEGANLEGG M.M.		73.675,00
Sum hovedpost: 22 Anleggsmidler		99.740.876,59
Hovedpost: 23 Kortsiktig gjeld		
23210999 OPPGJØR SKATTEETATEN ORDINÆR MVA.		-42.754,00
23375071 FERIEPENGEAVSETNING 2017		-1.034.702,29
23375072 ARB.AVG. AV FERIEP.AVS. 2017		-145.893,41
23799210 SKATTETREKK		-471.390,00
23799399 BEREGNET ARBEIDSGIVERAVGIFT		-327.305,00
23899009 ANORDNING FORH.BET. INNT./ETTERSK.BET. UTG.		-65.977,57
23899111 LEVERANDØRGJELD		-694.836,83
Sum hovedpost: 23 Kortsiktig gjeld		-2.782.859,10
Hovedpost: 25 Egenkapital		
25100001 GRAVLEGATER		-687.054,22
25100002 REST GRAVLEGATER		-86.926,96
25100130 REHABILITERING SØRNES KIRKE		-333.856,80
25199001 TROSOPPLÆRING FELLES		-44.024,52
25600001 DISPOSISJONSFOND FELLESRÅDET		-1.115.156,04
25650010 DISPOSISJONSFOND VIELSE RUINKRK.		-92.465,94
25950001 REGNSKAPSM. MINDREFORBRUK DRIFT FELLESRÅDET		-215.234,80
25990001 KAPITALKONTO		-99.740.876,59
Sum hovedpost: 25 Egenkapital		-102.315.595,87
TOTALT		0,00

Bruker: KLHAA

Klokken: 08:10

Program: XKOST-H0 Versjon: 14

 Økonomiske oversikter

Utvalgsriterier

Selskap

2

Sola kirkelig fellesråd

Region

0

SOLA KIRKELIG FELLESRÅD

Regnskapsår

2017

Periode

0 - 15

Spesifikasjon pr

Ingen

Styringsparametre

☐ Ikke ta med budsjettendringer

☐ Periodisert budsjett

Kommune/fylkeskommune

Kirkelig fellesråd

Kommunale foretak

☐ Driftsbudsjett

☐ Investeringsbudsjett

☒ Driftsregnskap

☒ Investeringsregnskap

☒ Balanse

☐ Bruk Kostrakoder

Balansesiffer

Antall

8

Starter på

2

☐ Detaljer

☐ Vis medlemskonti

Velg alle

Kjør rapport

Regnskapsskjema - Drift

2 Sola kirkelig fellesråd - 2017

07.03.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	477.577,54	429.000,00	429.000,00	440.485,26
Salg av driftsmidler/fast eiendom	0,00	0,00	0,00	0,00
Refusjoner/overføringer	3.051.714,15	0,00	0,00	3.160.458,33
Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale	541.289,00	0,00	0,00	529.708,00
Statlige tilskudd	2.253.520,00	2.262.000,00	2.262.000,00	2.194.000,00
Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	14.050.000,00	14.337.000,00	14.337.000,00	13.810.000,00
Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	326.000,00	361.000,00	361.000,00	326.000,00
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	31.404,00	25.000,00	25.000,00	23.313,00
Sum driftsinntekter	20.731.504,69	17.414.000,00	17.414.000,00	20.483.964,59
Utgifter				
Lønn og sosiale utgifter	14.359.227,31	11.901.000,00	11.901.000,00	13.958.836,70
Kjøp av varer og tjenester	4.055.413,38	4.128.000,00	4.032.000,00	4.975.968,21
Refusjoner/overføringer	658.144,76	100.000,00	100.000,00	1.053.094,27
Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale	541.289,00	0,00	0,00	529.708,00
Tilskudd og gaver	917.067,00	926.000,00	926.000,00	936.686,43
Sum driftsutgifter:	20.531.141,45	17.055.000,00	16.959.000,00	21.454.293,61
Brutto driftsresultat:	200.363,24	359.000,00	455.000,00	-970.329,02
Renteinntekter og utbytte	53.757,85	60.000,00	60.000,00	60.217,00
Mottatte avdrag på utlån	120,00	0,00	0,00	120,00
Renteutgifter og låneomkostn.	227,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	0,00	0,00	0,00	0,00
Utlån, kjøp av aksje, andeler o.l.	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto finansinntekter/-utgifter	53.650,85	60.000,00	60.000,00	60.337,00
Avskrivninger	3.353.384,00	0,00	0,00	3.286.489,00
Motpost avskrivninger	3.353.384,00	0,00	0,00	3.286.489,00
Netto driftsresultat	254.014,09	419.000,00	515.000,00	-909.992,02
Interne finansieringstransaksjoner:				
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)	146.880,07	147.000,00	0,00	1.104.293,97
Bruk av disposisjonsfond	226.000,00	519.000,00	423.000,00	13.916,39
Bruk av bundne fond	20.916,52	0,00	0,00	268.904,48
Sum bruk av avsetninger	393.796,59	666.000,00	423.000,00	1.387.114,84
Avsatt til dekning fra tidligere år (underskudd)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	162.816,57	147.000,00	0,00	244.293,97
Avsatt til bundne fond	219.051,31	0,00	0,00	37.061,78
Overført til investeringsregnskapet	50.708,00	0,00	0,00	48.887,00
Sum avsetninger	432.575,88	147.000,00	0,00	330.242,75
REGNSKAPSMESSIG MINDREFORBRUK (OVERSKL	215.234,80	0,00	0,00	146.880,07
REGNSKAPSMESSIG MERFORBRUK (UNDERSKUD	0,00	0,00	0,00	0,00

Regnskapsskjema - Investering

2 Sola kirkelig fellesråd - 2017

07.03.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale	4.165.106,55	0,00	0,00	1.839.298,31
Renteutgifter, låneomkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån (ekstraord.)	0,00	0,00	0,00	0,00
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	50.708,00	0,00	0,00	48.887,00
Avsetninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Årets finansierungsbehov	4.215.814,55	0,00	0,00	1.888.185,31
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	0,00	0,00	0,00	0,00
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	0,00	0,00	0,00	0,00
Refusjoner	0,00	0,00	0,00	0,00
Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale	4.165.106,55	0,00	0,00	1.839.298,31
Tilskudd til investeringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	4.165.106,55	0,00	0,00	1.839.298,31
Overført fra driftsregnskapet	50.708,00	0,00	0,00	48.887,00
Bruk av avsetninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	4.215.814,55	0,00	0,00	1.888.185,31
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Regnskapsskjema - BALANSE

2 Sola kirkelig fellesråd - 2017

07.03.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER:		
Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	99.119.084,59	98.277.963,04
Utstyr, maskiner og transportmidler	88.192,00	117.591,00
Utlån	0,00	0,00
Aksjer og andeler	533.600,00	482.892,00
Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	2.034.677,44	2.174.224,81
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Kasse, bankinnskudd	3.322.900,94	2.997.138,88
SUM EIEDELER:	105.098.454,97	104.049.809,73
EGENKAPITAL OG GJELD:		
Egenkapital		
Disposisjonsfond	1.207.621,98	1.270.805,41
Bundne driftsfond	1.151.862,50	953.727,71
Ubundne investeringsfond	0,00	0,00
Bundne investeringsfond	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift	0,00	0,00
Regnskapsmessig mindreforbruk (Udisp. overskudd)	215.234,80	146.880,07
Regnskapsmessig merforbruk (Uinndekket underskudd)	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskapet	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskapet	0,00	0,00
Kapitalkonto	99.740.876,59	98.878.446,04
Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	2.782.859,10	2.799.950,50
SUM EGENKAPITAL OG GJELD:	105.098.454,97	104.049.809,73
Memoriakonti		
Ubrukte lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	0,00	0,00

	Regnskap	Budsjett	Differanse	Budsjett år	Regnskap fjor
100 Kirkeadministrasjon	-5 152 862	-5 034 425	118 437	-9 291 000	-10 576 829
010 Fast lønn	724 775	722 110	-2 665	1 958 000	1 823 562
020 Vikarer	392	-	-392	-	16 774
030 Ekstrahjelp	8 973	-	-8 973	-	2 765
050 Annen lønn	14 645	3 333	-11 312	10 000	12 372
080 Godtgjørelse folkevalgte	31 753	28 333	-3 420	130 000	135 558
090 Pensjonsinnskudd	96 957	87 667	-9 290	263 000	279 894
099 Arbeidsgiveravgift	124 450	122 810	-1 640	333 000	322 680
100 Kontormateriell	7 440	30 991	23 551	93 000	80 506
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	1 896	6 667	4 771	20 000	22 052
120 Annet forbruksmateriell	15 585	8 334	-7 251	25 000	12 168
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	19 762	21 667	1 905	65 000	61 726
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	-	5 000	5 000	15 000	17 127
150 Opplæring, kurs	35 945	3 333	-32 612	10 000	36 840
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	4 405	4 000	-405	12 000	9 248
170 Transport / drift egne transp.midler	1 297	3 333	2 036	10 000	8 494
180 Energi	10 760	6 667	-4 093	20 000	27 684
185 Forsikringer	42 765	60 000	17 235	60 000	34 978
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	196 356	80 830	-115 526	195 000	179 000
200 Inventar og utstyr	126	13 334	13 208	40 000	12 441
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	6 170	-	-6 170	-	25
240 Serviceavtaler og reparasjoner	32 064	-	-32 064	-	4 960
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	-	1 000	1 000	3 000	2 907
270 Konsulenttjenester	21 515	66 666	45 151	130 000	69 266
390 Kalk. utg. komm. tjenesteyting	-	-	-	-	541 289
429 Moms gen. komp.ordning	77 592	-	-77 592	-	62 819
430 Tilskudd til kommunen	231 500	231 500	-	463 000	686 000
490 Reserverte bev./avsetn.	-	-	-	887 000	-
590 Avskrivninger	-	-	-	-	2 833
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-134	-	134	-	-6 502
710 Sykelønnsrefusjon	-11 781	-	11 781	-	-
729 Momskomp. drift	-77 592	-	77 592	-	-62 819
790 Kalk. innt. komm. tjenesteyting	-	-	-	-	-541 289
830 Tilskudd fra kommunen	-6 726 500	-6 495 000	231 500	-13 877 000	-14 050 000
850 Tilskudd fra menighetsråd	-32 000	-32 000	-	-96 000	-326 000
900 Renteinntekter	-11 978	-15 000	-3 022	-60 000	-53 461
920 Mottatte avdrag på utlån, aksjelalg andeler mv.	-	-	-	-	-120
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-2 833
500 Renteutgifter	-	-	-	-	227
200 Kirker	3 474 867	3 325 813	-149 054	9 406 000	10 120 310
010 Fast lønn	2 159 958	2 068 968	-90 990	5 610 000	5 575 019
020 Vikarer	2 044	-	-2 044	-	37 603
030 Ekstrahjelp	-	14 575	14 575	40 000	30 903
050 Annen lønn	2 189	5 000	2 811	15 000	62 102
080 Godtgjørelse folkevalgte	39 862	73 332	33 470	445 000	421 209
090 Pensjonsinnskudd	252 550	254 667	2 117	764 000	742 526
099 Arbeidsgiveravgift	348 536	358 105	9 569	971 000	966 755
100 Kontormateriell	10 639	7 333	-3 306	27 000	66 752
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	17 147	5 332	-11 815	16 000	23 530
120 Annet forbruksmateriell	33 567	24 667	-8 900	74 000	64 811
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	39 924	44 999	5 075	135 000	124 661
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	27 002	29 334	2 332	88 000	92 500

	Regnskap	Budsjett	Differanse	Budsjett år	Regnskap fjor
100 Kirkeadministrasjon	-5 152 862	-5 034 425	118 437	-9 291 000	-10 576 829
150 Opplæring, kurs	1 566	16 667	15 101	50 000	39 583
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	10 993	12 667	1 674	38 000	39 025
165 Andre oppgavepl. godtgj.	20 000	5 000	-15 000	15 000	101 841
170 Transport / drift egne transp.midler	400	2 667	2 267	8 000	4 093
180 Energi	235 372	160 000	-75 372	480 000	501 807
185 Forsikringer	154 985	161 999	7 014	208 000	212 119
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	66 724	64 500	-2 224	83 000	105 824
200 Inventar og utstyr	28 296	6 667	-21 629	20 000	282 224
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	173 452	148 334	-25 118	450 000	518 963
240 Serviceavtaler og reparasjoner	990	-	-990	-	29 865
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	140 660	146 667	6 007	440 000	467 395
270 Konsulentttjenester	20 270	45 000	24 730	45 000	58 907
429 Moms gen. komp.ordning	187 022	-	-187 022	-	515 290
450 Tilskudd/gaver til menighetsråd	-	-	-	46 000	230 000
590 Avskrivninger	-	-	-	-	2 379 075
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-16 729	-10 000	6 729	-10 000	-23 500
630 Husleieinntekter	-9 600	-10 667	-1 067	-32 000	-28 800
710 Sykelønnsrefusjon	11 070	-	-11 070	-	-15 887
729 Momskomp. drift	-187 022	-	187 022	-	-515 290
800 Tilskudd fra staten	-297 000	-310 000	-13 000	-620 000	-611 520
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-2 379 075
300 Kirkegårder	118 642	95 730	-22 912	212 000	7 872
010 Fast lønn	10 495	9 220	-1 275	25 000	25 159
030 Ekstrahjelp	-	-	-	-	5 921
050 Annen lønn	50	-	-50	-	137
090 Pensjonsinnskudd	-	1 333	1 333	4 000	788
099 Arbeidsgiveravgift	1 487	1 844	357	5 000	4 513
120 Annet forbruksmateriell	68 900	53 333	-15 567	160 000	164 745
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	-	-	-	-	89
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	294	-	-294	-	798
165 Andre oppgavepl. godtgj.	2 000	-	-2 000	-	4 000
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	39 633	30 000	-9 633	30 000	33 876
200 Inventar og utstyr	183	-	-183	-	6 595
370 Kjøp fra private	-	-	-	100 000	-
429 Moms gen. komp.ordning	8 300	-	-8 300	-	9 697
590 Avskrivninger	-	-	-	-	971 476
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-2 200	-	2 200	-12 000	-36 350
630 Husleieinntekter	-2 200	-	2 200	-	-17 600
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-	-	-	-100 000	-99 840
729 Momskomp. drift	-8 300	-	8 300	-	-9 697
770 Ref. fra andre	-	-	-	-	-84 959
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-	-971 476
450 Sola menighetsblad	118 675	83 300	-35 375	60 000	90 181
100 Kontormateriell	106 385	66 640	-39 745	200 000	216 451
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	12 290	16 660	4 370	50 000	62 175
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	-	-	-	-	122
429 Moms gen. komp.ordning	9 149	-	-9 149	-	32 014
610 Betaling fra deltakere	-	-	-	-90 000	-85 690
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-	-	-	-75 000	-71 176
729 Momskomp. drift	-9 149	-	9 149	-	-32 014
860 Offer/innsamlet til egen virksomhet	-	-	-	-25 000	-31 404

	Regnskap	Budsjett	Differanse	Budsjett år	Regnskap fjor
100 Kirkeadministrasjon	-5 152 862	-5 034 425	118 437	-9 291 000	-10 576 829
900 Renteinntekter	-	-	-	-	-297
460 Vielser Ruinkirken	-33 336	34 505	67 841	-	-50 418
020 Vikarer	-	2 213	2 213	6 000	-
030 Ekstrahjelp	-	5 532	5 532	15 000	2 402
050 Annen lønn	-	-	-	-	48
090 Pensjonsinnskudd	-	-	-	-	296
099 Arbeidsgiveravgift	-	4 426	4 426	12 000	387
100 Kontormateriell	-	7 334	7 334	22 000	35 152
120 Annet forbruksmaterieil	-	1 667	1 667	5 000	-
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	-	-	-	-	280
170 Transport / drift egne transp.midler	4 971	-	-4 971	-	32
200 Inventar og utstyr	12 693	10 000	-2 693	30 000	10 918
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	-	3 333	3 333	10 000	-
429 Moms gen. komp.ordning	3 173	-	-3 173	-	2 889
470 Tilskudd/gaver til andre	-	-	-	-	1 067
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-51 000	-	51 000	-100 000	-101 000
729 Momskomp. drift	-3 173	-	3 173	-	-2 889
470 Kirkens sykevakt	40 308	67 174	26 866	182 000	158 332
010 Fast lønn	30 952	30 242	-710	82 000	81 685
030 Ekstrahjelp	37	20 284	20 247	55 000	39 786
050 Annen lønn	438	1 333	895	4 000	5 152
090 Pensjonsinnskudd	4 115	6 000	1 885	18 000	11 250
099 Arbeidsgiveravgift	5 011	8 482	3 471	23 000	19 440
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	-	-	-	-	1 014
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	1 155	3 333	2 178	10 000	6 996
170 Transport / drift egne transp.midler	-	-	-	-	129
610 Betaling fra deltakere	-1 400	-2 500	-1 100	-10 000	-7 120
999 Finansieringstransaksjoner	-60 000	-60 000	-	-569 000	250 558
540 Avsetn. til ubundne fond	155 235	155 000	-235	155 000	162 817
550 Avsetn. til bundne fond	-	-	-	-	194 678
570 Overf. til inv.regnskapet	-	-	-	-	50 708
580 Regnskapsmessig overskudd	-	-	-	-	215 235
930 Disp. tidl. års netto driftsres.	-215 235	-215 000	235	-215 000	-146 880
940 Bruk av ubundne fond	-	-	-	-509 000	-226 000
Totalsum	-1 493 706	-1 487 903	5 803	-	6

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Sola kommune
Kanalsletta 3,
4052 Røyneberg
E-post: epost@sola.kommune.no

Deres ref.:
Rådmann
Økonomisjef
Budsjettleder

Vår ref.:
13/00010-019

Vår saksbeh.:
TT

Arkivkode:
112

Dato:
Sola 09.06.2017

BUDSJETTINNSPILL 2018 FRA SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - INNSPILL TIL SOLA KOMMUNES HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2018 – 2021

1. Innledning

Sola kirkelige fellesråd behandlet i møte 29.05.2017 under *FR-sak 23/17 Budsjettprosess 2018 – innspill til Sola kommune* kommende års økonomiske situasjon, budsjettbehov og gjorde følgende enstemmige vedtak i saken:

- a. *Sola kirkelige fellesråd ber om at ordinær driftsramme fra Sola kommune for 2017 framskrives for 2018 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning.*
- b. *Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommune for 2018-2021:*

Tiltak	2018	2019	2020	2021
Drift				
100 % stilling som				
ungdomsarbeider/ungdomsdiakon	650 000	650 000	650 000	650 000
Økning av vedlikeholdsreserve kirkebygg	300 000	300 000	300 000	300 000
Sum tiltak drift	950 000	950 000	950 000	950 000
Investeringer				
Utskifting av vinduer i kafélokalene,				
Tananger kirke	150 000			
Fortsatt fornyelse av kirkerom, Sørnes				
kirke	500 000	500 000		
Reparasjon/impregnering av murvegger,				
Sola kirke				700 000
Reparasjons- og rehabiliteringsarbeider,				
Tananger kapell				3 500 000
Sum tiltak investeringer	650 000	500 000	0	4 200 000

- c. *Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune ifm behandling av 2018-budsjettet om å omgjøre nåværende mva-refusjonsordning fra menighetenes driftsregnskaper, slik at menighetene fom. 2018 beholder mva-refusjonen i sin helhet.*
- d. *Fellesrådet gir administrasjonen sammen med økonomiutvalget fullmakt til å utforme endelig budsjettsskriv til Sola kommune innen oppgitt frist.*

Sola kirkelige fellesråd fastsetter årlig det kommende års driftsbudsjett i etterkant av Sola kommunestyres formelle budsjettvedtak i desember, jfr. Kirkelovens § 15 *Kommunens økonomiske ansvar*.

Budsjettet rammetilskudd fra Sola kommune for 2017 er kr 13 651 000, inkludert lønns- og pensjonsreserve.

2 Viktige innspill til fellesrådets driftsramme for 2018

Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om at tilsvarende beregning av rammetilskuddet videreføres for 2017 som for 2018. Nærmere 70 % av fellesrådets driftsbudsjett er knyttet til personalkostnader i faste stillinger. Det er viktig for fellesrådet sammen med menighetsrådene i Den norske kirkes menigheter i Sola å opprettholde og videreføre nåværende tilbud og aktivitetsnivå.

Solakirkenes servicetorg ble etablert i 2010 på Sola menighetsenter med felles sentralbord og fellesadministrative tjenester for de 4 menighetene i kommunen. Hovedformålet med Solakirkenes servicetorg er å være tilgjengelig for flest mulig brukere med et høyt servicenivå overfor alle henvendelser som gjelder kirkelige tilbud og aktiviteter. Dette frigjør samtidig personalressurser lokalt i menighetene.

Gudstjenestene i kirkene er forordnet av Stavanger biskop. Vel 36 500 (33 950 i 2015) mennesker deltok på en av de 224 gudstjenestene i kirkene i Tananger, Sørnes, Sola og Ræge i 2016. I tillegg var det 7 600 mennesker innom kirkene på konserter og kulturarrangement. Så er det i alle menighetene de fleste dager i uken mange aktiviteter for barn og ungdom som ukentlig samler hundrevis av deltakere.

I 2016 ble 190 barn døpt (186 i 2015), 202 ungdommer ble konfirmert (204 i 2015), 56 par ble viet og 114 gravferder ble holdt i en av kirkene. Solakirkenes sykevaktordning utførte i fjor 560 omsorgstimer i tjeneste for eldre og syke mennesker i kommunen. Den lokale kirken er med i sorg og i glede, og ønsker å være tilstede og støttende i ulike livsfaser for alle som trenger det. Kirkestabene med i alt 25 ansatte i menighetene sammen med prestene utgjør svært viktige ressurser. Men for å gjennomføre alle arbeidsoppgavene har Solamenighetene registrert til sammen over 860 frivillige som er med og driver arbeidet fra uke til uke. Den innsatsen er av uvurderlig betydning.

Sola kirkelige fellesråd er bevisst på å prioritere stramt når rådet henvender seg til Sola kommune om økt økonomisk rammetilskudd for 2018. De 4 menighetsrådene har sterke og oppriktige ønsker og mange behov som fellesrådet gjerne skulle støttet med midler, men som det ikke klarer å

imøtekomme. Sola kommune vil være kjent med at flere av de konkrete behovene for ekstra ressurser har vært presentert for kommunen gjennom en del år, og fellesrådet bekrefter med dette sine prioriterte behov.

3 Konkrete budsjettinnspill

A. DRIFT

1. Årlig økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola fra kr. 200 000 til kr. 500 000

Sola kirkelige fellesråd forvalter totalt 5 kirkebygg: Tananger kirke (2002), Ræge kirke (2009), Sørnes kirke (1977) - rehabilitert og påbygget i (2012), Sola kirke (1955) samt Tananger kapell (1879). Sistnevnte bygg er svært lite i kirkelig bruk og er siden 2010 blitt leidd ut til en lokal eritreisk ortodoks menighet. Ihht. kirkeloven er det de kirkelige fellesrådene som forvalter kirkebyggene på vegne av soknene (menighetene) i Den norske kirke. Det innebærer vedlikeholdsansvar med de kostnadene som det medfører.

Som forvalter av kirkebyggene erfarer kirkevergeadministrasjonen at det er blitt mer kostbart enn før å vedlikeholde og oppgradere avanserte tekniske installasjoner som må ha jevnlig service. Det legger derfor beslag på en betydelig del av vedlikeholdsbudsjettet. Det er også større krav til høyere faglig kompetanse enn før.

Dagens moderne kirkebygg har installert avansert teknisk utstyr for lyd, data som betjener nåtidens krav og forventning til lyd, tekst og bildeformidling i gudstjenester, brylluper og begravelser. En del av dette utstyret er også finansiert og anskaffet av menighetene selv. Dette utstyret i kirkene utrangeres og må skiftes ut, og fellesrådet trenger mer midler for å kunne opprettholde et normalt godt nivå på disse funksjonene.

Etter at Sola kommune fom 2016 økte sitt rammetilskudd noe fikk fellesrådet etablert en felles ambulerende vaktmesterfunksjon i 100 % for Solakirkene. Den nye vaktmesteren står for daglig forvaltning av kirkebyggene, foretar enklere og forefallende vedlikehold, kartlegger og følger opp kommende små og større vedlikeholdstiltak samt ivaretar nødvendig FDV-arbeid og – oppfølging.

I forhold til kirkebyggenes arealer og særegne konstruksjoner er nåværende mulige vedlikeholdsmidler for lave i forhold til å ivareta et planmessig og forsvarlig vedlikehold av de 5 kirkebyggene. For 2017 har fellesrådet avsatt kr 830 000 av ordinære budsjettmidler samt av regnskapsmessig mindreforbruk 2015 og 2016 til nødvendige og forebyggende vedlikeholdstiltak. Rådet vurderer det som god og forebyggende forvaltning av disse midlene, og det vil spare fellesrådet og kommunen for større, uforutsette utgifter i framtiden.

Årlig kostnad økning av vedlikeholdsreserve til kr 500 000: kr 300 000

2. Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola med kommunens utbyggingsområder (Skadberg/Jåsund) som prioritert satsingsområde.

Menighetenes representanter i kirkelig fellesråd har gjennom flere år meldt behovet for et utadrettet tilbud om tiltak blant barn og ungdom i Sola, og opprettholder dette ønsket også for kommende budsjettår og videre. De nye utbyggingsområdene på Skadberg og Jåsund er konkrete satsingsområder. Fellesrådet ser et behov for å kunne planlegge, tilrettelegge og gjennomføre felles tilbud og aktiviteter for ungdommer i typiske utbyggingsområder, både lavterskeltilbud og aktiviteter for organisert ungdom. Menighetene i Sola har høy kompetanse på og mye erfaringer med barne – og ungdomsarbeid og ønsker å bidra i lokalmiljøene, gjerne i tilknytning til eksisterende positive nettverks – og ungdomsarbeid i de lokale menighetene. Av erfaring vil fellesrådet også hevde at denne type medarbeider vil løse ut betydelig frivillig innsats.

Profilen på tilbudet skal være nytenkende og proaktiv i forhold til akutte behov og utfordringer som oppstår. Det må være et nært samarbeid med kommunens øvrige etater og tilbud på feltet som SLT team, utekontakten, idrettslag etc. Dette ønsket var også tema i kontakten mellom Stavanger biskop og kommunens ledelse ifm bispevisitasen i november 2013.

Årlig kostnad ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon: kr. 650 000

B. INVESTERING

Sola kirkelige fellesråd forutsetter at kirkelige prosjekter vedtatt i Handlings- og økonomiplan 2018-2021 for Sola kommune videreføres som vedtatt av kommunestyret.

1. Fornyelse og oppgradering av Solakirkene

De 4 menighetsrådene peker i årets budsjettprosess med rette på en del konkrete og vel begrunnede behov for utskiftning og oppgradering av inventar i kirkene. Fellesrådet har drøftet de mange innspillene og har valgt å samle seg om noen prioriterte tiltak.

A. Tananger kirke har et sterkt behov for utskift av vinduer i kafeen. Vinduer er punkterte og det er råteskader på treverket. Nye, moderne vinduer vil være energibesparende.

B. Sørnes kirke har påbegynt et stort oppgraderingsarbeid for kirkerommet. Sola kommune bevilget for 2016/2017 1 mill.kr. til dette prosjektet, som er en svært viktig startkapital for å komme i gang med dette viktige arbeidet. Det er planlagt i flere faser, og søknad om godkjenning til Fase 1 og 2 er til godkjenning hos Stavanger biskop:

Fase 1: Lysne fondveggen og støpe gulvet i koret (planlegges utført i 2017)

Fase 2: Nye liturgiske møbler, lysning av eksisterende trepanel og støping av resten av gulvet i kirkerommet (2017/2018)

Fase 3: Oppgradering av belysning i kirkerommet

Fase 4: Nye skyvedører

Fase 5: Resterende mursteinvegger i kirkerommet lysnes / gjøres hvite

Sørnes menighetsråd sin plan for renoveringen av kirkerommet (2016 – 2020) er totalt stipulert til om lag 3,2 mill.kr. og omfatter slipt betonggulv i kirkerommet, lysning av kirkerommets treinteriør og murvegger, nye foldedører (når lekkasjene er stoppet), fornying av belysningen med energisparing samt nye benker. Fellesrådet vil derfor komme tilbake til dette også i kommende års budsjettinnspill.

Kostnad nye vinduer kafe Tananger kirke i 2018: kr. 150 000

Kostnad oppgradering kirkerom Sørnes kirke i 2018 kr. 500 000

Kostnad oppgradering kirkerom Sørnes kirke i 2019 kr. 500 000

C. Midler til ytre mur og fugearbeider i Sola kirke

Nåværende Sola kirke (bygget 1955) med vel 250 sitteplasser skal når ny hovedkirke er bygget i Sola sentrum (2021) være et seremonibyg, dvs. omgjøres til kapell til bruk for alle typer begravelsesseremonier, vielser osv. Det er derfor viktig å vedlikeholde bygget godt for mangeårig framtidig bruk. Kirkevergen har høsten 2015 og våren 2017 drøftet kirkebyggets tilstand med eksterne fagfolk med tanke på vedlikehold av murer og fuger. Rådgivningsfirmaet Boye & Waage sammen med murmesterfirmaet Garpestad og Gaausland AS har avgitt råd om nødvendige tiltak. Noe av bakgrunnen for dette arbeidet er bl.a. lekkasjer i taket i våpenhuset, sprukne ytre fuger, diverse saltutslag på innerveggene i Sola kirke mv. Tiltakene som foreslås er som følger:

- *Høytrykksspyling av ytre vegger for å rengjøre overflater og løsne dårlige fuger*
- *Meisle opp dårlige fuger fra tidligere reparasjoner og erstatte med nye fuger*
- *Impregnering av overflateene til slutt med Surfapro for å hindre framtidig vanngjennomtrengning i fugene*

Stipulert reparasjonskostnad 2021: kr. 700 000

Vedrørende Inneklima Sola kirke

Kirkevergen har ved flere anledninger fått melding om at besøkende i Sola kirke har fått noe som likner allergiske reaksjoner. Det er viktig at vi som kirkebyggforvalter får avklart hva som eventuelt kan være årsak til dette. Et spesialfirma har foreløpig konkludert med at det ikke ser ut til å være farlige og helseskadelige forekomster av sopp. Det er imidlertid tatt en lang rekke prøver som blir analysert. Resultatene og tilrådingene vil framkomme i en faglig rapport som kommer senere. Spesialfirmaet som er hyret inn har vært brukt som spesialrådgivere i en lang rekke norske kirker for å avdekke sopp-, råte – og helsefarlige skader ellers. Endelig rapport vil bli lagt fram på nyåret 2018 og blir fulgt opp i budsjett 2019 – prosessen.

D. Tananger kapell – framtidig forvaltning

Tananger kapell er et tradisjonelt Linstow-kirkebygg fra 1879 som etter 2002 ikke har hatt funksjon som soknekirke. Den er listeført hos Riksantikvaren. Det betyr at alle endringer og større vedlikehold må godkjennes før tiltak settes i gang.. Kapellbygget gikk ut av ordinær kirkelig bruk i

2002 da det nye, flotte kirkebygget ble vigslet og tatt i bruk. Det brukes kun sporadisk til enkelte vielser og ved sjeldne anledninger til begravelser. Tananger menighet bruker ikke kapellet til sine arrangementer ellers, men kapellbygget har de siste 6-7 årene vært utleid til en eritreisk-ortodoks menighet.

Det har siden 2002 ikke har vært mulig å prioritere vedlikeholdsmidler for Tananger kapell. Som hastetiltak våren 2015 ble det montert skiferfangere på begge sider av hovedtaket fordi det ved flere anledninger hadde sklidd ned takskifer, til stor fare for besøkende på Tananger kirkegård.

Kirkevergen fikk utarbeidet en ekstern tilstandsrapport høsten 2015. Denne dokumenterer en estimert kostnad for nødvendige reparasjons – og rehabiliteringsarbeid på om lag kr. 3,0 mill.kr (2015). Erfaringsmessig fører de aller fleste rehabiliteringsprosjekter på kirkebygg og andre offentlige bygg til betydelige merkostnader. Følgende utdrag fra tilstandsrapporten gjengis:

Den 137 år gamle bygningen lider litt av manglende vedlikehold. Et snarlig løft på vedlikehold vil hindre at mer alvorlige råteskader vil opptre. Nord- og vestveggen i tårnet har råteskader. Disse bør utbedres snart for å hindre at reisverket får skader. I løpet av en 4 - 6 års periode bør en bruke 3,0 mill. kr inkl. mva på kapellet. Dette kan deles opp i flere mindre tiltak som ikke nødvendigvis henger sammen. De to store postene er reparasjon av tårn (0,9 mill.) og omtrekking av skifertakene (1,0 mill.) Tårnets vestvegg haster mest.

Kapellbygget vil i all framtid ha behov for jevnlig vedlikeholdsmidler (stipulert til 50 000 kr/år) som kirkelig fellesråd vil måtte be Sola kommune om tilskudd til. I lys av at det i Sola kommune i løpet av få år vil være bygget det 4. nye kirkebygget siden 1977 (Sørnes; Tananger (2002), Ræge (2009) og Sola (byggstart 2019) vurderer fellesrådet tjenligheten ved å ta vare på et gammelt kirkebygg som i praksis ikke er i bruk. Tananger kapell er et såkalt listeført kirkebygg hos Riksantikvaren. Det er ikke mulig å på egenhånd fatte vedtak om riving.

Fellesrådet har hatt en foreløpig drøftning og er innstilt på å igangsette en prosess i tett samarbeid med Tananger menighet og Sola kommune for å utrede muligheten for å eventuelt rive Tananger kapell. Sola kirkelige fellesråd har siden sin første drøfting av saken 22.06.16 hatt en første runde med Tananger menighet om saken, somvil komme tilbake til endelig konklusjon i 2018. Kirkevergen har også gjort en henvendelse til Sola kommune om saken, som vil avvente fellesrådets avgjørelse, sombør finne sted i 2018. På bakgrunn av disse pågående vurderingene søker ikke Sola kirkelige fellesråd om spesifikke midler til Tananger kapell for de nærmeste årene, men varsler en betydelig framtidig rehabiliteringskostnad (fra 2021) dersom hvis det avklares at kapellbygget må forvaltes videre i framtiden.

Stipulert rehabiliteringskostnad 2021: kr. 3 500 000

4. Anmodning om å omgjøre gjeldende mva-refusjonsordning mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellesråd

Det verserte i 2006 – 2007 en sak mellom kommunen og fellesrådet vedrørende momsrefusjonsordning for kirkelig fellesråd og menighetene i Sola, som ble sluttbehandlet og vedtatt i formannskapet 12.06.2007 under behandling og vedtak sak 104/07: *Momskompensasjon – uttrekk fra kommunens rammetilskudd – finansieringsbidrag fra kirkelig fellesråd og menighetsråd*. Bakgrunnen for saken var bl.a. et konkret forhold i Tananger menighet i 2004 i forbindelse med rehabilitering av menighetssenteret og mva-refusjon for menighetens egenfinansierte midler (lån og egenkapital). Formannskapet gjorde følgende vedtak:

- 1. For momskompensasjon fra anskaffelser i drifts- og investeringsregnskap i Sola kirkelig fellesråd, får Sola kirkelig fellesråd et fast årlig uttrekk fra driftstilskuddet på kr 370.000 med virkning fra 2007.*
- 2. For momskompensasjon fra anskaffelser i drifts- og investeringsregnskap i menighetene, får Sola kirkelig fellesråd et fast årlig uttrekk fra driftstilskuddet på kr 190.000 med virkning fra 2007. Sola kirkelig fellesråd pålegges dermed en koordinerende rolle i fordelingen av den enkelte menighets finansielle bidrag til ordningen, innenfor rammen av det faste uttrekket.*
- 3. Uttrekkene (ovennevnte finansieringsbidrag) prisjusteres tilsvarende utviklingen i konsumprisindeksen (avrundet til nærmeste hele tusen) i påfølgende år (fra 2008).*

Ordningen med fast årlig uttrekk fra driftstilskuddet til Sola kirkelige fellesråd ble igangsatt fom 2007 og er årlig blitt indeksregulert. Fellesrådet har årlig foretatt mva-uttrekket fra menighetene, i tråd med formannskapets vedtak i 2007. For 2017 utgjør denne ordningen kr. 686 000 i uttrekk for fellesrådet, hvorav kr. 230 000 for de 4 menighetene.

I perioden 2007 – 2016 er summen av mva-kompensasjonen for fellesrådet og menighetene på totalt 12,08 mill.kr. Av dette er 6,57 mill.kr. blitt uttrukket fra driftstilskuddet til kirkelig fellesråd.

Etter at ordningen er blitt administrert i 10 år finner kirkelig fellesråd det relevant å ta saken opp på nytt, etter faglige drøftinger med KA (Arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for kirkelige organer og for virksomheter med kirkelig forankring) og i kontaktmøte 28.04.17 mellom Sola kirkelige felleseråd og Sola kommune v/økonomisjef.

Fellesrådet gjør med dette henvendelse til Sola kommune i forbindelse med budsjett 2018 - prosessen med anmodning om å få avviklet ordningen med mva-uttrekk fra menighetenes regnskaper ut fra følgende begrunnelse:

- a. Momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner som ble opprettet av Stortinget i 2010 har medført at all annen frivillig virksomhet nå får momskompensasjon. Ordningen for frivillig sektor er en «sjablon-ordning», og det kan

derfor variere om den slår ut mer eller mindre gunstig enn den offentlige ordning som gjelder for menighetsråd. Men *prinsippet* som Stortinget har slått fast er at all frivillig virksomhet skal ha momskompensasjon. Selv om menighetsrådene i momssammenheng følger offentlig ordning, så er den faktiske finansiering av menighetenes virksomhet i det alt vesentlige basert på frivillige gaver og innsats, på lik linje med all annen frivillig virksomhet. Menighetene i Sola har formelt ingen økonomisk forbindelse med, og mottar ingen økonomiske driftstilskudd fra Sola kommune. Det er korrekt at menighetsrådene i årene etter 2004 nøt godt av en ordning som ikke gjaldt for øvrige frivillige virksomheter. Men det finnes nå ikke lenger noen begrunnelse for at menighetsråd skal måtte tilbakebetale en andel av mottatt momskompensasjon til kommunen (via innkreving fra kirkelig fellesråd).

- b. Sola kirkelige fellesråd finner det rimelig å peke på det forholdet at menighetene er selvstendige virksomheter som er ansvarlig for alle tilbud og aktiviteter ut over det som fellesrådet og kommunen har et lovpålagt ansvar for (jfr. kirkelovens §§14 og 15). All virksomhet i menighetene ut over forordnede tjenester og trosopplæring finansieres av egne midler, i hovedsak kirkeofringer, enkelgaver, givertjeneste og andre inntektsinnbringende aktiviteter. Menighetene opplever det over tid urimelig at en betydelig del av den rettmessige mva-refusjonen skal tilbakeføres til kommunen, så lenge det ikke er noen formell, finansiell forbindelse ellers mellom kommune og menighet.
- c. Sola kirkelige fellesråd er ikke kjent med at det er andre kommuner enn Sola som praktiserer ordninger med uttrekk av mva fra menighetene, og KA opplyser at heller ikke de kjenner til tilsvarende ordninger, verken i Rogaland eller i resten av landet. Dette har sannsynligvis sammenheng med at moms fra menighetsråd har blitt antatt å være av svært beskjedent omfang, (jfr Finansdepartementets fortolkningsuttalelse hvor det sies «*disse rådernes merverdiavgiftsmessige anskaffelser er av beskjedent omfang*»). Det ville også vært tilfelle for Sola kommune, dersom ikke «tilfeldigvis» nye Tananger kirke hadde påvirket tallene i 2004.

Sola kirkelige fellesråd er på vegne av menighetene klar over at det ikke er 100% av mva - refusjonen som tilbakeføres til kommunen som fratrekk på kommunens tilskudd til fellesrådet. Fellesrådet anmoder Sola kommune ifm behandling av 2018-budsjettet om å omgjøre nåværende ordning med uttrekk av mva-refusjon fra menighetenes driftsregnskaper, slik at menighetene fra og med 2018 beholder mva-refusjonen i sin helhet.

5. Avsluttende budsjettkommentarer

Sola kirkelige fellesråd har høye krav til en sunn og profesjonell økonomiforvaltning av de årlige tilskuddsmidlene fra Sola kommune. Rådet prioriterer midlene til nøkkelstillinger i menighetene, trosopplæring, diakoni, undervisning samt vedlikehold av kirkebyggene, og har fokus på å drive en effektiv og nødvendig administrasjon. De fleste stillinger er knyttet til faste og nødvendige funksjoner som biskopens forordnede gudstjenester i de fire kirkene, kirkelige handlinger (dåp,

vielser, begravelser), et stort konfirmantarbeid, barne – og ungdomsarbeid m.v. Menighetenes staber er i stor grad minimumsbemannet i forhold til fagstillinger.

Menighetsrådene og de kirkelige ansatte medarbeidere driver sammen med mange hundre frivillige krefter etter beste evne mange og varierte lokale kirkelige tilbud til en stor og ung befolkning i Sola. Fellesrådet verdsetter høyt denne innsatsen og er takknemlig for at menighetene bidrar med egne lønnsmidler til vel 3 årsverk samt tusenvis av dugnadstimer. Sola menighet er i full gang med å skaffe til veie sitt bidrag til ny kirke i Sola sentrum og samler inn månedlig ca. 50 000 kr. i tillegg til ordinær givertjeneste. Sola kirkelige fellesråd er svært glad for at *Prosjekt 49041 Ny kirke Sola sentrum* ligger inne i Sola kommunes Handlings – og økonomiplan.

Dette er en god illustrasjon på at Den norske kirkes menigheter i Sola står i en sterk tusenårig tradisjon og engasjerer svært mange mennesker i lokalmiljøene. De lokale kirkene vil gjerne videreføre dette i en moderne tid.

Med vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd

Karim Saffaran
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Internt notat

Type: X- krever oppfølging

Til: Kommunalsjefer, fagsjefer, virksomhetsledere, hovedtillitsvalgte, Sola tomteselskap KF, Sola kirkelige fellesråd

Fra: Rådmannen

Kopi til: Økonomirådgivere, budsjettleder

Saksnr./arkivkode

18/1586 - 1 /

Dato

18.04.2018

BUDSJETTRUNDSKRIV VEDRØRENDE ÅRSBUDSJETT 2019 OG HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2019-2022

1. Innledning

Arbeidet med årsbudsjett 2019 og Handlings- og økonomiplan 2019-2022 (HØP 2019-2022) settes nå i gang. Dette skrevet gir en oversikt over oppgaver og ansvar i prosessen. Detaljert oversikt over tidsfrister med beskrivelse fremgår i framdriftsplanen som følger som vedlegg til dette skrevet.

I følge Kommuneloven skal handlings- og økonomiplan omfatte hele kommunens virksomhet, og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Det første året i handlings- og økonomiplanen legger rammene for årsbudsjettet, mens de resterende årene gir planleggingsrammer for senere budsjettår.

Vedtatt Handlings- og økonomiplan 2018-2021 og politiske vedtak er utgangspunktet for utarbeidelse av årsbudsjett 2019 og HØP 2019-2022. Kommunestyret har, ved budsjettbehandling desember 2017, vedtatt den generelle omstillingen tilsvarende kr 23,8 mill. i 2018. Dette videreføres i planperioden. Basert på inntektsforutsetninger lagt til grunn i vedtatt HØP 18-21 legges det opp til ytterligere omstilling i 2019 og videre i planperioden.

I de siste årene er det bevilget veldig lite av friske midler i drift. Kun tiltak hvor kostnader påløper uansett budsjettdekning har blitt prioritert. Eventuelle nye tiltak utover dette må som hovedregel finansieres ved omdisponering innenfor egne rammer. Konsekvenser av nye lover, forskrifter, demografiske forhold og politiske vedtak må synliggjøres og kostnadsberegnes.

Resultatet for 2017 viser et netto driftsresultat på 4,8 %. Gjeldsgrad eksklusive pensjonsforpliktelser, startlån og lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekt var på 66,8 % Dette var over vedtatt målsetting, men under budsjettert nivå. Brutto investeringsutgifter utgjorde kr 194,7 mill. i 2017 korrigert for avtaler om justeringsrett mva.

Kommunestyret vedtok ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2018-2021 og årsbudsjett 2018 følgende målsetninger:

Handlings- og økonomiplanen innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

- *For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 % av kommunens brutto driftsinntekter.*
- *For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidig låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – som på sikt ikke bør ligge over 60 %.*

Regionen har i de siste årene opplevd en kraftig konjunkturedgang med tilhørende lav økonomisk vekst. Reduksjon i oljepris kombinert med lave investeringer har ført til redusert aktivitet i petroleumsnæring og nedbemanning i mange bedrifter i vår region. Det er svært mange bedrifter som måtte omstille og tilpasse seg til nye rammebetingelser. Dette har også påvirket økonomiske rammebetingelser til Sola kommune, i hovedsak knyttet til lav vekst i skatteinntekter i de siste årene. År 2017 er året hvor kommunen har merket en betydelig reduksjon i skattenivå, sterkere enn landet for øvrig. I 2017 hadde kommunen en negativ skattevekst på minus 4,2 % og skattenivået i prosent av landsgjennomsnittet er redusert fra 141,5 % i 2015 til et 122 % i 2017. Sola kommune har alltid vært en skattesterk kommune og skattenivået er fortsatt 22 % over landsgjennomsnittet.

Befolkningsvekst i Sola kommune har ligget mellom 2,5 % og 3 % i de siste 10 årene. Befolkningsvekst i 2017 var på 1 %. Arbeidsledighet nådde det høyeste punktet på 6 % i januar 2017 (helt ledige statistikk fra NAV). Per mars 2018 er ledighet på 3,7 %. Rogaland og landet har en arbeidsledighet på henholdsvis 3,4 % og 2,5 %. Tallene viser at arbeidsledighet er på vei ned og dette er en gledelig utvikling.

Alt dette medfører at kommunen må tilpasse seg til endrende økonomiske rammebetingelser og mest sannsynlig til et vedvarende lavere inntektsnivå. Tross lavere arbeidsledighet og forsiktig optimisme i næringen er vårt inntektsgrunnlaget betydelig svekket i forhold hva kommunen er vant til. Sola kommune har så langt lyktes i å tilpasse seg til det gradvis reduserte inntektsnivået. Omstilling og endring har preget året 2017 og vil fortsatt være gjeldende i årene framover. Arbeidet med fornying, forenkling og forbedring (FFF) kombinert med innovativ organisasjonsutvikling er fortsatt en viktig retning i organisasjonens omstillings- og utviklingsarbeid.

Inntektsforutsetningene for 2019 vil i stor grad bli basert på utvikling i skatteinntekter samt kommuneproposisjonen for 2019 som legges fram 15. mai 2018. Dette sammen med andre forhold vil avgjøre kommunens økonomisk handlingsrom for 2019 og videre i planperioden.

Rådmannen legger til grunn at virksomhetene i 2018 overholder vedtatte budsjettrammer.

2. Prosess for utarbeidelse av årsbudsjett 2019 og Handlings- og økonomiplan 2019-2022

Rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2019-2022 skal offentliggjøres torsdag 25. oktober 2018. Det legges opp til involvering av folkevalgte i form av orientering til formannskapsmøte 12. juni og eventuelt en senere orientering i forkant av kommunestyrets møte 20. september.

Det vil bli lagt til rette for god dialog mellom rådmannen og hovedtillitsvalgte. Det er ønskelig å videreføre styrket involvering av tillitsvalgte i tidlig fase av budsjettarbeidet, og det legges derfor opp til medbestemmelsesmøter med hvert tjenesteområde i forbindelse med prioritering av innspillene.

Kommunalsjef er ansvarlig for møtet. I tillegg gjennomfører rådmann og økonomisjef orienteringsmøter med tillitsvalgte på et mer overordnet nivå og i henhold til oppsatt fremdriftsplan.

Befolkningsframskriving

Oppdatert prognose for befolkningsframskriving skal som utgangspunkt legges til grunn for budsjettarbeidet. Kommuneplanleggere i fagstab Samfunnsutvikling har ansvar for å utarbeide oppdaterte prognoser så snart grunnlagsdata er tilgjengelig. Oppdaterte prognoser på kommunens nivå gjøres tilgjengelig for kommunalsjefer, økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere innen 15. august 2018.

Driftsbudsjettet

Vedtatt Handlings- og økonomiplan 2018-2021 og opprinnelig vedtatt budsjettamme for 2018 per virksomhet/virksomhetsområde er utgangspunktet for inngangstall 2019. Virksomhetsledere og andre budsjettansvarlige melder inn aktuelle tiltak som følge av endrende forutsetninger. Det er viktig å presisere at alle behovsendringer i forhold til opprinnelig vedtatt ramme for 2018 må bli synliggjort. Kompensasjon av økte lønnsutgifter som følge av helårseffekt av lønnsoppgjør 2018 vil bli ivarettatt av rådmannen, og skal ikke meldes inn. Det er ikke gitt kompensasjon for priskompensasjon i de siste årene.

Forslag til tiltak knyttet til nye reelle behov må begrunnes og kostnadsberegnes. Som nevnt tidligere i dette brevet må i utgangspunktet nye tiltak finansieres innenfor eksisterende rammer. I tillegg er det viktig å melde inn tiltak som er avsluttet, og hvor budsjettmidler kan trekkes inn. Eventuelle økonomiske gevinster som følge av FFF arbeidet bør også meldes inn og synliggjøres.

Innspill fra virksomhetsledere meldes inn til økonomirådgivere for det enkelte tjenesteområde med kopi til fagsjef/kommunalsjef. Frist for å melde inn tiltak settes **til 22. mai 2018**. Behovsskjema 1 benyttes til dette formålet. Forslagene settes opp i prioritert rekkefølge, med begrunnelse og vurdering av konsekvensene dersom tiltaket ikke kan bli prioritert. Økonomirådgivere vil gi nødvendig bistand til virksomhetsledere og andre.

Økonomisjef vil etter fristen, sammen med budsjettleder og økonomirådgivere, invitere til egne møter med virksomhetsledere/fagsjefer/kommunalsjefer for gjennomgang av innmeldte tiltak. Dette for å sikre en god dialog og felles forståelse om utfordringer, strategiske prioriteringer og tiltak innenfor det enkelte tjenesteområde.

De høyest prioriterte tiltakene etter denne prosessen vil bli vurdert inntatt i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2019-2022. Tiltakene som tas inn skal beskrives i planens tekstdel i kapittel 2.

Investeringsbudsjettet

Investeringsgruppen som ble opprettet i forbindelse med utarbeidelse av Handlings- og økonomiplan 2016-2019 videreføres også i år. Faste medlemmer er økonomisjef, kommunalsjef Samfunnsutvikling, budsjettleder og økonomirådgiver Samfunnsutvikling. I tillegg vil virksomhetsleder Eiendom og seksjonsleder Eiendomsutvikling være faste medlemmer når prosjekter som eies av Eiendom diskuteres. Tilsvarende vil virksomhetsleder Kommunalteknikk være fast medlem når prosjekter som eies av Kommunalteknikk blir diskutert. Kommunalsjef for Oppvekst og kultur samt kommunalsjef Levekår, prosjektledere og økonomirådgivere trekkes inn i gruppen når tiltak for aktuelle tjenesteområder diskuteres. Mandatet til gruppen er å foreta strenge prioriteringer og legge fram et

bærekraftig investeringsbudsjett. Økonomirådgiver Samfunnsutvikling har koordineringsansvar, og en egen møteplan vil bli utarbeidet i perioden april 2018 og fram til rådmannens framleggelse av Handlings- og økonomiplan 2019-2022.

Vedtatt investeringsbudsjett HØP 2018-2021 og nye politiske vedtak/føringer er utgangspunktet for budsjettarbeidet. For tidligere vedtatte prosjekter er det nødvendig å vurdere om behovet fortsatt er til stede.

I tillegg må beregninger knyttet til prosjektenes totale kostnader samt framdrift på prosjektene kvalitetssikres. Dette arbeidet utføres av i hovedsak av prosjektledere, virksomhetsledere Eiendom og Kommunalteknikk, i samarbeid med økonomirådgiver for Samfunnsutvikling og kommunalsjefer. Første møte for investeringsgruppen samt prosjektledere Eiendom og Kommunalteknikk er fastsatt til 27. april 2018. Tema vil være gjennomgang og kvalitetssikring av framdrift og anslagene for allerede vedtatte investeringsprosjekter.

Porteføljen over vedtatte investeringsprosjekter er allerede svært omfattende og krevende kapasitetsmessig. Investeringsnivå i vedtatt HØP 18-21 er i underkant av kr 1,5 mrd. Det er flere store og komplekse investeringer som er vedtatt og må gjennomføres i kommende planperiode. For å sikre en bærekraftig økonomi gjennom blant annet ikke økende gjeldsgrad, samt vurdering av kapasitet for gjennomføring av investeringsprosjektene, må ikke investeringsnivået overstige tilsvarende ramme på kr 1,5 mrd. i planperioden 2018-2021. **Det betyr at behov for nye investeringer vil bli synliggjort, men eventuelle prioriterte nye tiltak må i hovedsak bli dekket inn innenfor vedtatte investeringsramme eller ved å framskyve/utsette allerede vedtatte investeringsprosjekter.**

Innspill sendes til kommunalsjef og økonomirådgiver for det enkelte tjenesteområde. Frist for innsending er satt til **22. mai 2018**. Behovsskjema 2A benyttes til dette formålet. Kommunalsjefer foretar første runde med nødvendige prioriteringer og sender innspill til økonomirådgiver Samfunnsutvikling innen **fredag 25.mai**. Videre vil investeringsgruppen i samråd med kommunalsjef for aktuelt tjenesteområde foreta en samlet prioritering og vurdering av investeringsbehov innenfor vedtatte investeringsramme.

Parallelt er det viktig å kvalitetssikre driftskonsekvenser av allerede vedtatte investeringsprosjekter. Dette gjelder både FDV kostnader samt driftskonsekvenser i tjenesteområdene som følge av vedtatte investeringer.

Pris- og lønnsforutsetninger

Rådmannen legger opp til at virksomhetene får kompensert merutgifter som følge av lønnsoppgjørene. Foreløpig legges det ikke opp til priskompensasjon, men dette vil sammen med andre tiltak være gjenstand for vurdering i løpet av budsjettprosessen.

3. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger for 2019 vedtas som en del av budsjettet i forbindelse med kommunestyrets behandling av HØP 2019-2022, og med virkning fra 1. januar i budsjettår 2019. Nivå på avgifter, gebyrer og egenbetalinger må vurderes innenfor alle områder som grunnlag for å opprettholde et samlet godt tjenestetilbud.

VAR-sektoren og andre selvkostområder må vurderes særskilt ut fra forutsetningene om økonomisk balanse og vedtatt avgiftsnivå for 2018.

Fagavdelingene utarbeider forslag til gebyrene for sine respektive tjenesteområder, og sendes til budsjettleder innen **3. september 2018**. En samlet oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger vil inngå som en del av rådmannens forslag til HØP 2019-2022 og behandles av kommunestyret i forbindelse med budsjettbehandlingen. Bruk mal/oppsett fra vedtatt HØP 2018-2021 samt sist oppdaterte vedtatte satser.

Forventede merinntekter som følge av økte avgifter, gebyrer og egenbetalinger må meldes inn av fagavdelingene som tiltak til HØP.

4. Kobling mot Kommuneplan og presentasjonsform

Kommunestyret har gjennom vedtak av planstrategi for periode 2016-2019, k-sak 60/16, møte 06. oktober 2016, besluttet at kommuneplanen skal revideres. Revisjonsarbeidet skal særlig styrke kommunens rolle som samfunnsutvikler, og deriblant gjøre kommuneplanen til et overordnet styrings- og utviklingsdokument, samt å ha tettere kobling mellom kommuneplanen og handlings- og økonomiplan. Intensjonen gjentas også i planprogrammet vedtatt i kommunestyret, k-sak 3/18 møte 08. februar 2018.

I kommuneplanutvalgets møte den 23. januar 2018, sak 5/2018, ble det vedtatt at Sola kommune sin **visjon Ansvar for hverandre** videreføres. I samme møte ble **kommunens verdier – raushet, mestring og mot** – vedtatt, og disse skal være et verdibaserte grunnlaget for god tjenesteyting, forvaltning, lederskap og medarbeiderskap, men skal også være drivkraft i organisasjonen og legges til grunn i arbeidet med kommuneplanens mål.

Gjeldende samfunnsdel har et oppsett med hovedmål, satsningsområder, temabaserte kapitler og dybdeområder. Erfaringer og tilbakemeldinger på gjeldende samfunnsdel er at satsingsområdene er godt forankret i organisasjonen, men at det har vært problematisk å følge sammenhengen og prioriteringene i gjeldende samfunnsdel, videre i handlings- og økonomiplanen, samt i temaplaner. Satsningsområdene oppfattes også i stor grad som innrettet i tråd med kommunens tjenesteområder ved at hvert tjenesteområde har pekt ut sitt satsningsområde. Dette har vist seg å forsterke «silo-tankegangen», og kan til tider oppleves som en barriere for samhandling og samskaping.

Som følge av dette er det jobbet med ny strategisk målpakke for kommunens samfunnsdel, hvor hensikten er å lage overordnede mål på tvers av tjenesteområdene. Hensikten er også å legge til rette for en bedre intern samhandling og ekstern samskaping, samt å styrke kommuneplanen som et overordnet styringsdokumentet.

Gjennom planstrategien som definere hovedutfordringer for Sola kommune samt ytterligere bearbeidingsprosess ble samskaping, folkehelse, bærekraftig samfunnsutvikling og robust økonomi samt innovasjon identifisert som fire bærebjelker som samfunnsdel skal bygge på, og som hele kommunen skal arbeide med. Det ble også gjennomført politisk målverksted 8. mars 2018 og det har vært anledning fra folkevalgte å komme med innspill.

Som følge av alt dette ble det i Kommuneplanutvalget, møte 10. april 2018 sak 8/18, vedtatt følgende strategiske mål som vil legges til grunn i videre arbeide med både kommuneplan og handlings- og økonomiplan:

Mål 1: I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

Mål 2: I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

Mål 3: I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft

Mål 4: I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

Mer detaljer rundt målformuleringen kan leses i den nevnte saken.

I arbeidet med HØP 19-22 vil disse strategiske mål legges til grunn i prioriteringer samt i videre beskrivelse av tekstdel i kap. 4 – Tjenesteområdene. Rådmannen ønsker å bygge dokumentet slik at disse fire strategiske mål beskrives på et overordnet nivå i kapittel 3 – *Kommunens utvikling*. Dette vil bidra til en tettere kobling mot Kommuneplanen samt sørge for at overordnede mål stimulerer og viser til, at de fire bærebjelker som samfunnsdelen skal bygge på - **samskaping, folkehelse, bærekraftig samfunnsutvikling og solid økonomi**, vil være underliggende drivekrefter i kommunens arbeid.

Strategiske mål må videre omtales i innledende delkapittel for hvert tjenesteområde (kap 4). Her må det beskrives hva disse strategiske mål betyr for det enkelte tjenesteområde og hvordan disse kan operasjonaliseres videre i organisasjonen for å sørge for at kommunens utvikling går i ønskende retning. Alle tjenesteområdene har mål som er gjeldende i dag men det må tas en grundig vurdering om disse vil være aktuelle videre og hvordan de vil harmonisere med nye strategiske mål. Deretter velges delmålene for kommende HØP periode som operasjonaliseres videre på sektornivå eller virksomhetsnivå.

Det vil bli laget en disposisjon til dokumentet hvor den nye ombygging av tjenestekapitlene og tettere kobling mellom kommuneplan og handlings- og økonomiplan vil bli forsøkt ivaretatt. Disposisjon for dokumentet sendes til alle skribenter innen utgangen av mai måned 2018. Frist for innlevering av tekstbidrag til økonomiavdelingen for alle tjenestekapitlene settes til **14. september 2018**. Tekstbidragene skal være godkjent av kommunalsjefer før innsending. Interne frister innen de respektive tjenesteområdene vil bli sendt ut av kommunalsjef/økonomirådgiver.

5. Sola tomteselskap KF og Sola kirkelige fellesråd

Sola Tomteselskap KF må legge opp til en prosess som sikrer at foretakets budsjettforslag blir styrebehandlet i god tid før innsending av sitt forslag til Sola kommune. Det presiseres at budsjettforslaget skal være fireårig. Foretakets budsjettforslag trykkes med rådmannens kommentarer sammen med kommunens handlings- og økonomiplan. Sola tomteselskap KF sitt forslag til budsjett 2019 og HØP 2019-2022 sendes til økonomisjef/budsjettleder innen **07. september 2018**.

Forslag fra Sola kirkelige fellesråd sendes til økonomisjef innen **12. juni 2018**.

6. Kortversjon av framdriftsplan

Dato/frist	Handling
22. mai	Innmelding av nye tiltak i drift og investering
15. mai	Kommuneproposisjon 2019 og RNB 2018
12. juni kl. 12	Orienteringsmøte formannskapet foreløpige rammebetingelser
12. juni	Budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd
12 juni kl. 9	Orienteringsmøte med tillitsvalgte
3. september	Innsending av forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger
7. september	Budsjettforslag fra Sola tomteselskap KF

Dato/frist	Handling
14. september	Frist for innlevering av tekstbidrag
20. september	Orientering formannskapet i forkant av kommunestyrets møte 20.september
25. september kl. 9	Orienteringsmøte med tillitsvalgte
08. oktober	Statsbudsjett 2019
25. oktober kl. 16	Rådmannens forslag til HØP 2019-2022 offentliggjøres
26. oktober kl. 10	Rådmannens forslag til HØP 2019-2022 Gjennomgang med virksomhetsledere
20-21. november	Formannskapet behandler HØP 2019-2022
13. desember	Kommunestyret behandler HØP 2019-2022

Med hilsen

Ingrid Nordbø
Rådmann

Sabina Leto
Økonomisjef

Vedlegg:

Framdriftsplan HØP 2019-2022

Behovsskjema drift HØP 2019-2022 – skjema 1 og 2B

Behovsskjema investering HØP 2019-2022 – skjema 2A

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2019-2022, FRAMDRIFTSPLAN				
Periode	Dato	Aktivitet/milepæl	Prosess	Ansvar
April				
	20.	Utsendelse av budsjetttrundskriv	Budsjettleder/økonomisjef utarbeider rundskriv og framdriftsplan.	Budsjettleder/økonomisjef
	27.	Investeringsbudsjett: Kvalitetsikring av vedtatte prosjekter	Vedtatt investeringsbudsjett 18-21. Prosjektgjennomgang av vedtatte prosjekter sammen med eiendom og kommunalteknikk. Hovedfokus på kvalitetsikring av kostnader og framdrift av prosjekter. Heldagsmøte i Kanalsletta. Innkallingen er sendt ut	Kommunalsjef Samfunnsutvikling, VL Eiendom og VL Kommunalteknikk, prosjektledere samt økonomirådgiver Samfunnsutvikling, økonomisjef og budsjettleder
Mai				
	15.	Kommuneproposisjonen 2018 og RNB 2017	Økonomisk handlingsrom Foreløpige rammebetingelser frie inntekter, og andre statlige føringer	Økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere
	22.	Frist for innlevering av eventuelle nye investeringer .	Ev. nye tiltak i investeringer meldes inn. Disse vil bli i hovedsak dekket inn innenfor vedtatte investeringsramme eller ved å framskyve/utsette allerede vedtatte investeringsprosjekter	VL og kommunalsjefer. Innspillene sendes til økonomirådgiver og kommunalsjef for det aktuelle tjenesteområdet foretar nødvendige prioriteringer innenfor sitt område
	22.	Frist for innlevering av nye tiltak i driftsbudsjettet	Innspill til nye tiltak i driftsbudsjettet. Alle endringer i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2018 skal synliggjøres og meldes inn. I utgangspunktet skal nye tiltak finansieres av eksisterende ramme	VL og kommunalsjefer. Innspillene sendes til respektive økonomirådgivere
	25.	Frist for innlevering av ev.prioriterte nye investeringer kombinert med utsettelse/forskyvning av vedtatte investeringsprosjekter	Bearbeidet prioritering sendes til økonomirådgiver Samfunnsutvikling.	Kommunalsjefer
		Møter i investeringsgruppe (følger egen møteplan som skal dekke perioden fram til offentliggjøring)	Få oversikt over samlet behov for investeringer som grunnlag for videre vurdering: Faste medlemmer i investeringsgruppen er : Økonomisjef, kommunalsjef Samfunnsutvikling, budsjettleder og økonomirådgiver Samfunnsutvikling, I tillegg VL Eiendom og seksjonsleder Utvikling Eiendom ved diskusjon av prosjekter tilhørende Eiendom og VL Kommunalteknikk ved diskusjon av prosjekter tilhørende Kommunalteknikk. Kommunalsjefer, prosjektledere og økonomirådgivere trekkes inn i gruppen når tiltak for aktuelle tjenesteområder diskuteres.	Økonomirådgiver Samfunnsutvikling har koordineringsansvar
		Medbestemmelsesmøte med tillitsvalgte (månedsskiftet mai/juni)	Målsetting er å styrke involvering av tillitsvalgte i tidlig fase av budsjettarbeidet. Møtene vil bli holdt innenfor de respektive tjenesteområdene med aktuelle tillitsvalgte	Kommunalsjefer
	25.	Driftskonsekvenser av investeringer	Driftskonsekvenser av investeringer beregnes	Økonomirådgivere
	31.	Samlet investeringsbehov	Samlet oversikt over investeringer som grunnlag for HØP 18-21 utarbeides.	Økonomirådgiver samfunnsutvikling, kommunalsjef samfunnsutvikling, VL eiendom og kommunalteknikk, prosjektledere, økonomisjef og budsjettleder
	31.	Samlet driftsbehov	Innmeldte behov systematiseres og totaloversikter utarbeides	Økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere
Juni				

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2019-2022, FRAMDRIFTSPLAN				
Periode	Dato	Aktivitet/milepæl	Prosess	Ansvar
	12.	Orientering Formannskapet - foreløpige rammebetingelser	Orientering om foreløpige rammebetingelser, økonomisk handlingsrom, strategiske hovedprioriteringer og satsingsområder. Sikre felles forståelse.	Rådmann/økonomisjef
	12.	Frist for å sende inn budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd		Kirkevergen
	12.	Orienteringsmøte med tillitsvalgte	Sørger for felles forståelse og utfordringer, prioriteringer og satsingsområder.	Økonomisjef og rådmann
		Møte mellom økonomi og fagavdelingene - tiltak i driftsbudsjettet - egen møteplan	Egen møteplan mellom økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere med kommunalsjefer utarbeides for å sikre god dialog, kvalitetssikring og prioritering av tiltakene. Møteplanen skal dekke perioden frem til offentliggjøringen i oktober. Innkallingen ettersendes.	Økonomisjef og budsjettleder
	Medio	Disposisjon for dokumentet sendes til alle skribenter		Økonomisjef og budsjettleder
Juli				
August				
September				
	3.	Frist for å sende inn forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger til økonomiavdeling	Alle gebyrer og egenbetaling trykkes sammen med HØP 19-22	Kommunalsjefer og fagavdelinger
	7.	Frist for å sende inn Sola Tomteselskap KF sitt budsjettforslag	Forslag til HØP 19-22 og bud 19 skal være styrebehandlet før innsending til økonomisjef	KF v/styrer
	7.	Heldagssamling rådmannens ledergruppe og økonomirådgivere Fastsette drifts- og investeringsbudsjettet	Fastsetting av enkelte prosjekter i investeringsbudsjettet/investeringsnivå samt prioritering av enkelt tiltak i driftsbudsjettet. Grunnlag for utarbeidelse av tekstdokument og beskrivelse av aktiviteter.	Økonomisjef/budsjettleder
	14.	Frist for innlevering av tekstbidrag tjenestekapitler og øvrige kapitler til økonomiavdeling.	Første utkast av samlet dokument. Det jobbes fortsatt med tall og tekst i økonomikapittel. Tekstbidrag skal på forhånd godkjennes fra kommunalsjefer før oversending til øk.avdeling	Kommunalsjefer og andre skribenter
	20.	Orientering formannskapet i forkant av kommunestyremøte 20. september	Sikre felles forståelse om utfordringer og prioriteringer	Rådmann/økonomisjef
	25.	Orienteringsmøte med tillitsvalgte	Status HØP - utfordringer, prioriteringer	Økonomisjef og rådmann
Oktober				
	8.	Statsbudsjett 2019 legges fram	Justere inntekts- og utgiftsforutsetninger. Konsolidering av budsjettet	Økonomisjef, budsjettleder og økonomirådgivere
	25.	Rådmannens forslag til HØP 2019-2022 offentliggjøres		Rådmann og økonomisjef
	26.	Rådmannens forslag til HØP 2019-2022 gjennomgang med VL		Rådmann og økonomisjef
November				
	20.-21.	Formannskapets behandling HØP 2019-2022		Formannskapet
Desember				
	13.	Kommunestyrets behandling HØP 2019-2022		Kommunestyret

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Menighetsrådene i Sola
v/ Leder og daglig leder

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbeh.:	Arkivkode:	Dato:
		KRB	112	Sola 08.03.2018

BUDSJETTPROSESSEN 2019 FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Sola kirkelige fellesråd skal behandle innspill til Sola kommunes budsjettprosess 2019 i sitt møte 30. mai. Budsjettskrivet innleveres til rådmann så fort som mulig etter møtet.

Fellesrådet ønsker i denne prosessen å være kjent med og oppdatert på menighetenes og kirkebyggenes behov.

Fellesrådets gir sine innspill til kommunens egen budsjettprosess med utgangspunkt i Kirkelovens § 15 *Kommunens økonomiske ansvar*. Kommunens rammetilskudd til kirkelig fellesråd fastsettes årlig i kommunestyrets møte i desember.

Menighetsrådene og kirkelig fellesråd er likestilte råd med hver sine ansvarsområder og adskilte økonomier. Kirkebyggene er soknenes eiendom (KL §17) og forvaltes og vedlikeholdes av fellesrådet. Av fellesrådets årlige driftsbudsjett utgjør som kjent 65 % av det totale årsbudsjettet faste personalrelaterte utgifter.

Erfaringsmessig er vi kjent med at fellesrådet sjelden har fått varig økt rammetilskudd fra kommunen. For 2018 fikk fellesrådet derimot en reduksjon på kr 400 000 i tilskuddet, og det er dette som vil være utgangspunktet for kommunens beregning av tilskudd for neste år. Det er allikevel viktig at vi melder og synliggjør reelle behov i menighetene og i kirkebyggene overfor kommunens ledelse.

Menighetsrådenes innspill skal føres på vedlagt budsjettskjema for å gi god oversikt i fellesrådets budsjettarbeid. Pkt. 4 gir en mulighet til innspill og ønskede prioriteringer på fellesrådets interne budsjettprosess; dvs. behov for tiltak som menighetsrådene er spesielt opptatt av blir prioritert når 2019-budsjettet skal fastsettes.

Kirkevergekontoret trenger innspillene fra menighetene i hende innen fredag 11.mai for å forberede saken til fellesrådets møte 30. mai.

Det henvises også til møte 14. mars for menighetsrådsledere og daglige ledere i menighetene. Der vil det bli informert nærmere om budsjettprosessen og menighetsrådenes rolle i denne.

Postboks 82	Tlf/faks	E-post/Internett:	Bankkonto / Org.nr.:
Soltunvegen 6	Tlf: 51 75 53 70	post@sola.kirken.no	3206.21.94889
4050 SOLA	Faks: 51 75 53 71	www.sola.kirken.no	976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Med vennlig hilsen

Kai Rune Byberg
ass. kirkeverge

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2019

Innleveringsfrist: 11. mai 2018 på e-post til: krbyberg@sola.kirken.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

_____ menighet

	Engangskostnad	Årlig kostnad
1. Behov knyttet til ordinær drift		
Fastmonterte høyttalere til Kirketorget - overføring av lyd ved store begravelser og gudstjenester	50 000,-	
Rullestolrampe til inngangsparti kjellerinngang, asfalt ute. Og beslag på innside av inngang, permanent løsning	10 000,-	
Ny heis	400 000,-	
2. Behov for nye stillinger		
Ungdomsleder 40 %		
Musikalsk leder - økning på 20 %		
3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene		
Inventar (bord, stoler), lydanlegg i et fremtidig Byggetrinn 2	100 000,-	
Foldevegger x 2 til utvidelse av lokaler i Byggetrinn 2		
4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)		

Forklaring til budsjettinnspill til Sola kirkelige fellelråd fra Ræge menighetsråd

Behov knyttet til ordinær drift

- Vi har behov for fastmonterte høyttalere på kirketorget i forbindelse med større arrangement, som gudstjenester og begravelser. Vi har jevnlig begravelser hvor det er behov for sitteplasser på kirketorget, og der er det i utgangspunktet ingen lydoverføring. Til nå har vi brukt frivillige AV-medhjelpere som har koblet opp midlertidige høyttalere, men dette er en ekstra belastning og ugunstig løsning.
- Vi har behov for en rullestolrampe ved inngangsdøren i kjelleren. Denne døren er det i dag ikke mulig å bruke for rullestolbrukere. Det er ønskelig med en asfaltrampe fra utsiden, og en permanent montert rampe fra innsiden.
- Vi har behov for ny heis. Heisen vi kjøpte da kirken var ny er nå utdatert og bør ikke benyttes dersom man er alene. Vi har hatt mange utfordringer med heisen, blant annet at den har stanset midt mellom etasjene med folk inni ved flere anledninger. Feilen som forårsaket dette er utbedret, men det er likevel en viss risiko knyttet til bruken. Heisen er av en type som i dag ikke er godkjent for montering i nye bygg.

Behov for nye stillinger

- Vi har behov for stillingsmidler til Ungdomsleder 40 %. I dag lønner vi Ungdomsleder selv. Denne stillingen er vesentlig for konfirmasjonsarbeidet i menigheten, som ellers hadde vært sokneprest sitt ansvar alene. Konfirmantkullene i Ræge sokn øker i størrelse en periode fremover, og 2019-kullet er på 56 døpte, mot 44 i 2018.
- Musikalsk leder stillingen er i dag så knapp at det kun dekker spilling ved søndagsgudstjenester. Det er lite rom for fornying og utvikling innenfor tidsrammen. Vi ser også at vi stiller svakt her sammenlignet med Solas andre menigheter som hver disponerer 50 % stilling til kirkelige handlinger og annet musikalsk arbeid.

Behov for investeringer i kirkene/ menighetene

- Som kjent jobber vi for å få til en utvidelse av kirketorget. I den forbindelse melder vi inn behov for midler til inventar som bord og stoler. Vi vil også ha behov for foldevegger til avdeling av det nye kirketorget.
- Vi har også behov for et lite lydanlegg til nytt kirketorg, til mindre arrangementer hvor kirkerommet blir for stort.

For Ræge menighetsråd

11.05.18

Cecilie M Skretting

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2019

Innleveringsfrist: 11. mai 2018 på e-post til: krbyberg@sola.kirken.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

SOLA menighet

	Engangskostnad	Årlig kostnad
<i>1. Behov knyttet til ordinær drift</i>		
Div vedlikehold og ny PC	30000	
<i>2. Behov for nye stillinger</i>		
20% finansiering av konfirmantansvarlig (20% av den delen som menigheten lønner ved innsamlede midler)		120000
<i>3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene</i>		
<i>4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)</i>		

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2019

Innleveringsfrist: 11. mai 2018 på E-post til: krbyberg@sola.kirken.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

Sørnes menighet

	Engangskostnad	Årlig kostnad
<i>1. Behov knyttet til ordinær drift</i>		
1. Tette tak i menighetssalen. Det lekker stadig. Trenger nytt tak med fall.	?	
2. Lekkasje i vegg over foldedør.	?	
3. Reperasjon og impregnering av yttervegg mot parkeringsplass.	?	
<i>2. Behov for nye stillinger</i>		
Ungdomsarbeider 50% stilling		300.000,-
<i>3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene</i>		
Nye altermøbler	500.000,-	
Legge fliser på Kirkegulvet, likt alerpartiet (Flisene ligger klar innkjøpt av Sørnes menighet.)	500.000,-	
4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)		

Innspill til Sola kirkelige fellesråd til budsjettprosess 2019

Innleveringsfrist: 11. mai 2018 på e-post til: krbyberg@sola.kirken.no

Menighetsrådene oppfordres til å liste opp få og prioriterte poster.

Tananger

	Engangskostnad	Årlig kostnad
1. Behov knyttet til ordinær drift		
Møbler: Stoler til menighetssal/kirkerom (nye eller omtrekking)	25 000	
Møbler: Bord til kirkestue/menighetssal	13 000	
2. Behov for nye stillinger		
Øke organist/kantorstillingen fra 50% til 100%		300 000
3. Behov for investeringer i kirkene / menighetene		
Prosjektorer til kirkerommet	115 000	
Skifte av vinduer i kaféen	150 000	
4. Evt. andre innspill til fellesrådets budsjettprosess (fortrinnsvis kostnader over 10 000 kr.)		
Konfirmantkapper	10 000	
Nattverdkalker	7100	
Prisene er eks. mva.		

MR SAK 39 / 18

Kommentar til innspill fra Tananger menighet til Fellesrådets budsjettprosess, 2019.

1. Innspill til ordinær drift: Møbler

Stoler i menighetssalen / kirkerom: Mange stoler er slitte og har skjemmende flekker etter 16 års bruk. Andre stoler er ødelagt og kan ikke repareres. Derfor trengs det fornying av stoler. Menigheten har kontakt med møbelsnekker som vil kunne gi pris på reparasjon og omtrekking. Dette vil trolig være gunstig da det ser ut som stolene er gått ut av produksjon. Ti nye eller omtrukne stoler vil være en god start.

Kostnad pr. ny tilsvarende stol: Ca. 2500,- eks. mva

Kostnad 10 stoler: 25 000 kr. eks. mva.

Kostnad for omtrekking er ikke estimert.

Bord til kirkestuen / menighetssalen:

Det er behov for å fornye en del av klappbord som benyttes i menighetssalen og kirkestuen. Når det dekkes til større arrangement brukes fremdeles bord som kom fra bedehuset før kirken ble bygget.

Disse bordene er «flisete» og ødelegger klær som kommer borti bordene.

Pris pr. bord er 1450,- Menighetsrådet ser behov for å erstatte 9 gamle bord.

Kostnad: Kr.13 000,- eks. mva.

2. Behov og ønsker for nye stillinger.

Menigheten ønsker å **øke kantorstillingen/organiststillingen** fra 50% til 100% for at kantor/organist skal bidra i menighetens arbeid utover gudstjenester og kirkelige handlinger. Behov er:

Oppfølging av forsangerteam, deltakelse på menighetens arrangementer og trosopplæringstiltak, jobbe frem band/musikergruppe, korarbeid. Dette behovet har vært fremmet i en årrekke.

Årligkostnad. Ca. kr. 300 000,-

3. Innspill investeringer: Projektorer til kirkerommet

Kirkerommets projektorer er i bruk ved hver gudstjeneste, konfirmantundervisning, samlinger for barnehage/SFO, trosopplæringstiltak samt menighetens arrangementer ellers. Projektorene som er i bruk nå er relativt lyssterke, men klarer likevel ikke å vise tekst og bilde tilfredsstillende. Dette er særlig tydelig under gudstjenestene og arrangementer på formiddagstid da dagslyset er en utfordring. Bruk av moderne presentasjonsteknikk hvor filmsnutter og bilder inngår er nærmest umulig på dagtid. Behovet for fornying ble aktualisert like før jul, desember 2017, da den ene projektoren gikk i svart. Provisorisk vedlikehold gjorde at den fremdeles virker, men lever på lånt tid.

Panasonic Projektor Laser 1DLP 16:10 WUXGA 5400AL DLink HVshift Hvit m/kabler og kabling.

Det påregnes i tillegg dugnad for kabling.

Kostnad: 115 000,- eks mva.

Skifte av vinduer i kaféen

Kaféen er den delen av kirken som benyttes av menighetens barne- og ungdomsarbeid;

Ungdomsklubben ESC, Jesha-klubben, søndagsskole, baby/småbarnssang og innimellom korene.

Vinduene i lokalet er modne for utskifting. I 2012 ble en del vinduer i samme delen av bygget skiftet ut pga. råtne karmen. Nå er det på tide å skifte vinduene i kaféen, 10 vinduer med karmen.

Estimert kostnad: 150 000 kr. eks. mva.

4. Innspill til fellesrådet:

Konfirmantkapper:

Tananger menighet har behov for å anskaffe flere lange konfirmantkapper. Pris pr. konfirmantkappe er ca. kr 1000,-. Utfordringen vår er at stoffet som våre konfirmantkapper er laget av er gått ut av produksjon. Det kan spesialbestilles. Derfor er pris uavklart, og bare et anslag.

Estimert kostnad: 10 000,- for 5 konfirmantkapper.

Nattverdkalker:

Tananger menighet har behov av flere nattverdkalker. Når det er nattverd med knefall og mange nattverdgjester, er det en krevende jobb for kirketjener å rengjøre nok nattverdkalker underveis i nattverden. 20 nye kalker (5 sett á 4 kalker, kr. 1420,- pr sett) ville avhjulpet situasjonen.

Kostnad: Ca. kr. 7100,- eks mva.

Tananger 04.04.2018

For Tananger menighetsråd
Randi Lundberg Tveit

KARTUTSNITT
Grunnkart: Oppmålingsseksjonen
Høydegrunnlag N-54
Dato: 05/09/07
Målestokk 1:700
Sola kommune - avdeling arealbruk

Y 305200

Y 305270

Y 305340

Y 305410

X 653275

X 653680

SOLA KIRKEGÅRD

J

H

G

F

L

A

D

C

B

E

M

P

Q

S

U

N

R

T

V

K

O

Ø